

127 46. EESTI PÄEVA- LEHT ESTNISKI DAGBLADET

Kolmapäeval, 12. märtsil 1975
Nr. 20 (4010)

17. aastakäik

INIMLIKKUS EBAKÕLAKS PUNAJUUBELIL

Stockholmi Medborgarhusetis toimus suur vennastamine venelaste ja nende rootslaste vahel, kes kuuluvad Rootsi – Nõukogude sõprusühingusse. Põhjuseks oli ühingu 40-nda aastapäeva tähistamine. Äkki tekkis aga järsk ebakõla, kuna ootamatult kerkisid pressiduumipoodiumile kaks üguseotsijat, eestlane Viktor Soitu ja venelane Valentin Agapov, kes tagasihoidlikult palusid, et N. Liit laseks nende perekondadel nende juurde Rootsi tulla. "Provokaatorid!" hüüdis keegi ja nüüd käis rootsi politsei, kes toimetas humaansusetaotlejad kiiresti saalist välja.

Soitu ja Agapov olid aga oma demonstratsiooni eesmärgi saavutanud – rootsi ajakirjandus märkas, kuidas kaks hariikku töelist, kes kunagi pole poliitikaga tegelenud, närviliselt oma palve esitasid ja seda ka kirjalikult. Igal juhul võitis prof. Inghe, sõprusühingu esimees nende kirjad vastu.

Kogunenud sovjetisõprade seltskond aga nimetas kuluaarides humaansuseotsijaid "fashistideks" ja avaldati nõrdimust, et nad sellisel on "sõpruskõnnetulekut" julgenud segada.

Viktor Soitu jäi a. 1971 Rootsi kui ta oli loa saanud ema külastada. Tal jäid maha abikaasa ja

16-aastane tütar, kellele ametvõimud okup. Eestis on keeldunud andmast väljasõiduluba. Abikaasa oli viimases telefoni kõnes Soitule ütelnud, et ta viisatakse välja majast, mille perekond ise ehitas.

Valentin Agapov hüppas ära mõeldum novembris helsingiborgis vene laevalt.

Sõprusühingu pidustusel viibis ka N. Liidu suursaadik Mihhail Jakovlev, kes luges ette tervituse Kossõgnilt, kes kirjutas, et N. Liit hindab kõrgelt ühingu aktiivsust kahe rahva sõpruse tugevdamisel.

Agapovi palves ühinguile üteldi: "Palun teie abi lootuses, et teie olete tüelised vene rahva sõbrad..." (EPL/K).

Küing on populaarne ka Eesti Komitees Valimiste tulemused

Eesti Komitee valimistulemus selgus 4. märtsil EK ruumides toimunud hääletugemisel. Valimiste ajal oli Eesti Komiteel 1054 liiget, neist 986 hääleõiguslikku, kelledest hääletas 686. Enim häälisal valimistel Andres Küing, kes teatavasti osutus populaarseimaks ka Rootsi Eestlaste Esinduse üldvalimisel. Temale järgneb EK töö tegelik juht Heinrich Mark. Kuivõrra vahe n.n. ringkondade vahel ajaga on vähenemas, näitab tõsiasi, et 50 EK asemikekogu uuest liikmest on 13 valitud ka REE esinduskogu saadikuteks – 26 protsenti.

Nagu Eesti Komitee valimisbülletäänist selgub, tunnistati 686-st ära antud valimisbrikust kehtetuks 9, kuna viiel puudusid nimelised tunnistused, kolm nimelist tunnistust olid unustatud alla kirjutamata ja üks hääletaja oli saatnud tü-

hja ümbriku. Seega oli kehtivaid hääli 677.

Esitatud 70-st kandidaadist pääsesid Eesti Komitee Asemikekossusse järgnevad hääle järjekorras (sulgudes antud hääle arv):

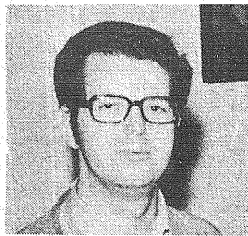
Andres Küing (572 häält),

Heinrich Mark (499), Ivar Paljak (439), Bernard Kangro (432), Harri Kiisk (430), Eeva-Merike Kangro (423), Aksel Mark (421), Karl Ristikiivi (420), Enno Penno (413), Kalju Lepik (406), William Muld

Järg lk. 7

Heinrich Mark, 499 häält.

Andres Küing, 572 häält.

19–29 juulil
METSAKODUS

Malmö-aktusel esinenud (vasakult): Tiit Kauri, Piret Kaaman, Silvia Lemke-Kivi, Vilma Brinkmann-Põldoja ja Karl Laantee. (EPL-foto Toomas Asu)

EV-aktused L.–Rootsis

MALMÖ (EPL) -- Veebruarikomitee korraldusel toimusid Eesti Vabariigi 57-nda aastapäeva aktused Malmös, Helsingborgis ja Kopenhaagenis – kõikjal arvuka osavõetuga. Kõigis kolmes keskuses oli aktuse sisustus identne: avapalvuse pidas õp. Karl Laantee,

aktusekõne fil.lic. Tiit Kauri ja muusikalises osas laulis Saksamaa külalisena sopran Vilma Brinkmann-Põldoja, keda saatis klaveril samuti Saksamaalt tulnud Silvia Lemke-Kivi. Kohalike organisatsioonide esindajad olid aktuse avajaiks ja lõppsoina ütlejaiks.

Malmö aktus, mis oli korraldatud koos Lundi eestlastega, toimus rootsi rahvaerakonna avarates klubiroomides, Södra Förstadsgatanil 2. Aktussaalil kõnetooli tagaseinal oli asetatud eesti lipule E.V. riigivapp kuld tähtedega "1918 – 1975"

Järg lk. 7

Rootsi haiglad tuleohtlikud St. Erik põles

Stockholmi St. Eriku haigla tulekahjus Stockholmis, mis laastas mõeldum kolmapäeval, sai surma 6 patsienti, neist neli keeldides ja viimane, kaks surid hiljem teistes haiglates saadud vigastustesse. Ünnetus tekkis öösel, mil haiglas on minimaalselt personali ja osakonnas, kus on vanemad aknataolised. Kuna tuli lihtsalt tekkis ühe patsiendi öisest suitsetamisest ja tükisüütamisest, mis pani leegitsema voodi plastmaterjalid, siis kerkis äkki kogu Rootsi haiglate tulekindluse probleem.

Selgus nimelt, et omavalitsused on kokkuvõttes hoides kasutanud haiglavoodites kergetisistituvaid plastmaterjaleid

ja müüdi sünteetilist kergetisistituvaid materjale, haiglas puudusid ka seadmed, mis oleksid

Järg lk. 7

Protest balti vähemuse koht- lemise vastu

Pealikirja all "Uus rünnak baltlaste vastu" avaldas suurlaene Expressen (3. märtsil) riigipäevallikane Per Ahlmark kirja juhtkirjalikult. Ahlmark protesteerib selles kirjas riigipäeva konstitutsioonikomisjoni enamus – sootsaallidele määratud ja centrali olemise vastu panna kahele alla riigipäeva esitatud 3 ettepanekut Eesti riigivõimu koostamises.

Ta rõhustab järjekorras, et Eesti leht on seaduse materjalide kontrolli all. Kirja ei saa sead, seal püüdnud et ole "rootsikesine", oles, aga mitmeid rohkem informatsio-

nileht kui centrali toetust saavdaval andalised. Üksikud baltid EPL koostöös baltlaste ühingu tegevust on Ahlmark arvates "uus viis baltlaste ühingu tegevust"

Järg lk. 7

EPL Kolmapäeval, 12. märtsil 1975

Kokkulepe

Sotsiaaldemokraatlik valitsus saavutas kokkuleppe edasises maksupoliitikas ümmarguse-laua-konverentsil, millest alguses osa võisid kõik riigipäeva erakonnad, kahega nendest (Folkpartiet ja Centern), kuni ülejäänud kaks — moderaadid ja kommunistlik vpk juba läbirääkimiste faasis laua juurest lahkusid, leides, et puudub võimalus valitsuse ettepanekuid pidi kokkuleppele jõudmiseks. Vpk lahkus sellepärast, et madalaimapalgalisel ei seatud erisellust, moderaadid sellepärast, et ettepanekud suundusid töödandjate koormuse veelgise suurendamisele ja inflatsiooni soodustamisele maksumustaseme teadliku tõstmisega.

Kolme erakonna kokkulepe aga määrab kogu maksupoliitika järjekordse provisoriumina, kuna sellest on küllalt parlamentaarset enamus riigipäeval. On ilmselt, et kõik kolm osalist näevad valijatele mõeldes omale eeliseid kokkuleppes. Kuna aga tavaliste kogemuste järele võimatu on koiki arenguperspektiive ette näha, siis näitab aeg, kas mõni nendest arvestab valesti. Tuleb näiteks meele pida, et eelmise valitsuse poolt lanseeritud maksualandamine praktikas ei annud mingid efekte oikriisi ja kiirenenud inflatsiooni tõttu.

Igal juhul võib ütelda, et keskerakonnad, laskudes kokkuleppesse, on võimaldanud sotsiaaldemokraatlikul vähe-musvalitsusel "edasi elada", s.t. neil ei pruugi valijaid appi kutsuda uue riigipäeva moodustamiseks. Ja opiniooni-mõõtmised on näidanud, et valitsuserakonna seisund valijate soosingu on paranenud pärast akuutse tööpuuduse kadumist seoses eelnenud kriisiga. Kahtlemata aitavad kodanlikud keskerakonnad kaasa selle tendentsi jätkumisele, eriti kus valijad praeguses olukorras ei näe mingit "kodanlikku alternatiivi". Moderaadid on ükski, folkpartiet ja centern kura-meerivad Palmega, kusujuures aga ka endisest keskerakonda-de koostööst palju järele ei ole jäänud — (fp) ja (cp) on ikkagi võistlajad, seda eriti esimese kahetsitava tagasimeinekuga valijaskonna teise arvel.

Kokkulepe aga puudutab kõiki maksumaksjaid, kes muidugi on rõõmsad informatsiooni ees, et riigimaks a. 1976

suurele palgaliste grupile väheneb kuni 1600 krooni aastas. Kuna samal ajal suurendatakse maksusid viinalt veinilt, õlilt, karastavatest jookidelt, suitsude, kütteõlilt ja elektritrienergiast, siis arvestuste kohaselt võtab siit riik keskmiselt tagasi otsekohe umbes 480 krooni. Kõne all olnud bensini maksu tõstmine jäi kokkuleppest välja, samuti otsene töödandja maksu kõrgendamine ettevõtetele, millele vastu olid keskerakonnad.

Sellelipoolest tuleb kõnelda ettevõtete kulu suurenemisest teenistujate palkade arvel sellega, et senine sotsiaalkulude konstruktioon teatud ülemmääraga, "katusega", muudetakse selliselt, et neid kulusid arvestatakse bruttopalgalt ja see annab riigile 4 miljard, siis tõi järeleandmine Strängile vaid rohkem raha.

Vahepeal on tõstetud tunduvalt kinnisvaramaksusid nende väärtuse üleshindamisega. Kuidas areneb inflatsioon, mis mulle ulatus 10-le protsendile, on raske ette näha ja tõstmist ootavad trammikaardid ja muud kommunikatsioonid. On kindel, et see kõik "sööb ära" rohkem maksualandamisest kui praegu arvestatakse ja teeb juba lähemas tulevikus vajaliku uue maksuprovisooriumi. Senistes provisoriumides on peetud maksualanduse loota-set asendamist teiste punkt-maksudega. Keegi ei ole julgenud kõnelda kokkuhoiust ka avalikus sektoris, mis ju esmaselt mõjuks inflatsiooni pidurdavalt. On huvitat ära oodata kollektiivlepingute kujunemist just selles mõttes, et kokkuleppe sõlmimisel valitsuse poolt avaldatud lootust, et nüüd tekib võimalus kahe-aastasteks lepinguteks mõõdukamas laadis.

KLA

Dollar ja rubla

MOSKVA — N. Liidu riigipank on redutseerinud ühendriikide dollari ja inglise naela kõigi aegade madalamasse seisu vahetamisel nõukogude kunstlikult ülesvõidud rublaga.

Kui dollar oli omal ajal võrdne rublaga, siis nüüd on üks dollar väärat 70,5 kopikat. Kanada dollar langes N. Liidu riigipanga uute hinnangute kohaselt veelgi rohkem, kuna kanada dollari väärtus on endise 73,83 kopika asemel nüüd 70,81 kopikat.

Kõik annavad raha Kremlile

WASHINGTON (VES) — USA ja N. Liidu detente näib lahjenevat, kirjutab "The Chr. S. Monitor" kirjasaatja Moskvast. Kui USA lubas Venele ainult u. 400 milj. dollari suurus krediiti, siis Venes on saanud mujal krediiti juba määratult rohkem.

Näiteks on Prantsusmaa lubanud krediiti 2,8 miljardit dollarit ja Inglismaa 2,4. Lääne-Saksa on lubanud 1,5 miljardit, Jaapan ühe ja umbes sama palju ka Itaalia.

VÄLISKOMMENTAAR

Vene väekoondised

Rahvusvaheline strateegiliste uurimiste instituut Londonis toob oma järjekordses aastaraamatus 1974—1975 ülevaate maailma rehvastatud jõududest. Uusi andmeid instituudi varasemates aastaraamatutes toodud arvudega võrreldes torkab eriti silma, et kuigi Nõukogude Liit ametlikult ajab nn rahuliku koeksistentsi poliitikat, on ta tegelikult jatkanud mitte ainult oma tuumarelvade, vaid ka konvetsionaalsete vägede suurendamist.

Mis puutub niivõlti kasvanud vene väekoondiste paigutusse, siis on see Londoni instituudi andmetel kunenud järgmiseks: Nõukogude suursõjakõrde Kesk- ja Ida-Euroopas 31 vene diviisi: N. Liidu läänepiiril taga 63 diviisi, lõunapiiril 22 diviisi, Kesk-Venemaal 5 diviisi ja piiril vastu Hiinat 45 diviisi. Nagu paigutustest nähtub, on vene väekoondiste peajõud suhtunud Lääne-Euroopa vastu, nimelt 31 diviisiga esijõrgus Kesk- ja Ida-Euroopas ning 63 diviisiga Põhja-Lääne-Mustast merest kuni Taga-Põhja-Mereni. Kokku on niivõlti otseselt suhtunud läände 94 diviisi, seega üle kahe korra rohkem kui Aasias vastu Hiinat.

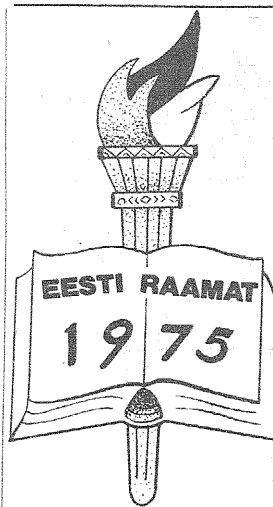
Täiendavalt väärrib märkimist, et läände viihjab ka vene õhuseadandi diviiside paigutus. Nisuguseid diviise on vene väekoondiste hulgas üldse seitse, mis kõik paiknevad Valge-Vene territooriumil. Üks neist õhuseadandi diviisidest oli vahepeal 1968—1971 ümber paigutatud Kaug-Itta, kuid toodi hiljem tagasi Valge-Venesse. See näib omakorda tõendavat, et N. Liidu väidetav tili oma suure naabriga Aasias pole kaugelgi nii tõsine nagu Moskva on seda aegajalt üles puhunud. Et N. Liidu peamine tähelepanu on ikkagi suunatud läände, näitab ka vene soomusvägede paigutus.

Kesk- ja Ida-Euroopas olevatest 31 vene väekoondisest on tervelt 16 tankidiviisil, seega üle poole. 63 väekoondise hulgas N. Liidu läänepiiril taga on umbes 22 tankidiviisi, napilt üks kolmandik. Vene lõunapiiril on 23 väekoondise hulgas ainult 3 tankidiviisi, Kesk-Venemaal ainult üks tankidiviis ja vastu Hiinat paiknevate väekoondiste seas 8 tankidiviisi. Sellest nähtub valeldatavat, et ka tankidiviiside paigutus kõneleb Nõukogude relvastatud jõude raskuspunkti koondamises mitte ida, vaid lääne suunda. Hiina piiril paiknevad 8 tankidiviisi moodus-

tavad ainult väikese mürdosa neist, mis on välja pandud vastu Lääne-Euroopat.

Seda kinnitab omakorda vene väekoondiste arvulise koosseisu analüüs, nagu Rahvusvaheline strateegiliste uurimiste instituut Londonis oma aastaraamatus esile toob. Nimelt jagunevad vene väekoondised oma koosseisu poolest kolme tasegoriasse. Esimese tasegoriasse kuuluvad sõjaajase koosseisu kohaselt komanditud ja niivõlti kohe lahinguvõimelised diviisid. Nisugusteks diviisideks on kõik Ida-Euroopas, vähesed nõukogude lõunapiiril ja ainult mõni Kaug-Idas. Teise tasegoria moodustavad diviisid, millede koosseis on pool kuni kaks kolmandikku sõjaajasest ja järelikult vajavad täiendamist mobilisatsiooni teel. Nisugusteks on suurem osa diviisidest N. Liidu Euroopa osas samuti kui Aasias. Lõpuks, kolmandasse tasegoriasse kuuluvad diviisid vaevalt ühe kolmandikuga sõjaajasest koosseisust ja seepärast vajavad rohkem aega läienduste saamiseks mobilisatsiooni korras. Säärasteks diviisideks on kõik Kesk-Venemaal olevad ja mõned üksikud nii N. Liidu Euroopa osas kui Aasias.

Kõiki iseloomustavaid andmeid

Huvi pensionäride korterimaja vastu

Juba paar päeva pärast Eesti Päevalehes mõeldud kolmapäeval, 26.2, ilmunud üleskutset, võis töötöimkond elamu vastu on elav. Kirjad nimele, aadresside ja muude soovide ning toetustega, on saabunud nii pensionäridelt kui ka isikult, kes alles mõningate aastate pärast puhkeleika jõuavad.

Lähemal päeval on oodata veel rohkearvulisemalt vastuseid, kuna ülejäänud eesti ajalehed/ajakirjad ilmutavad harvemini ja pole seega veel oma lugejaskonnale saanud teatavaks teha töötöimkonna poolt saadetud teate koos kupongiga.

Mõeldud nädala jooksul on ka organisatsioonidele "lähetatud" informatsioon koos kupongiga liikmetele ja tuitavatele edasi andmiseks. Töötöimkond loodab

Olen/oleme huvitatud pensionäride ühiselamu kavast ja soovime lähemat informatsiooni.

NIMI.....
TELEFON.....

Aadress.....

kokku võttes tuleb paratamatult järeleda, et Nõukogude väidetav tili Hiinaga on suurel määral olnud peamiselt ettekaändeks N. Liidu konvetsionaalsete sõjajõude suurendamiseks. Tõsi küll, arvulisele mõnevõrra kasvanud ka väekoondised piiril vastu Hiinat, aga suuremalt jaolt pole nad sõjaajase koosseisuga ja järelikult ei ole ka täiesti lahinguvõimelised. Silmatorkav on seejuures mitte ainult õhuseadandi võimaluse puudumine, vaid ka tankidiviiside suhteliselt väike arv, mis väga pikka piiri seisukohast lubab vaevalt mõelda pealtungile, vaid eeldab ainult oma julgeoleku krõdustamist.

Vene väekoondiste dislokatsioon peidab eneses palju suuremat ohtu lääne maailmale, eeskätt Lääne-Euroopale koos Skandinaaviaga. Rahvusvahelise strateegiliste uurimiste instituudi värske aastaraamat ei jäta selles mingit kahtlust.

A.K.

Huumor

Küsimus: "Miks teostatakse N. Liidu kurvgumandite operatsioone nina kaudu?"

Vastus: "Keegi ei julge suud lahti teha."

Ühel nõukogude kaitse koosseisul tehakse teatavaks, et alates järgmisest päevast kahekorristatakse kõik töönormid. Tõlõised võtavad teate valides vastu. Edasi teatatakse "natshalinik", et samal ajal vähendatakse töötasu poole võrra. Järgmisena ähvardatakse kõik tõlõised järgmisel hommikul üles puua, kui nad normi ei täida. Seepeale pilksitab keegi arglikult tagumistest ridadest:

"Kas vabrikul on küllaldaselt nõõri olemas või peab järele selle endale poomisnõõri kaasa tooma?"

Kohvikriis?

42 riiki, kes produtseerivad 90 prots. maailma kohvitoodangust, alustasid 12. veebruar San Salvadoris konverentsi kohaselt "reguleerimise" küsimuses. Konverentsil asuti seiskukohale, et kohvi väljavedu tuleb pidurdada, kuni kohv hinnad maailmaturul on "normaalisel kõrgusel".

Kohviridigi on asunud seisukohale, et kui maailma haaranud inflatsioon on giitunud näitame kordekse jätma, siis tulevad ka kohvihinna üles vää. Kohviridike keskorganisatsioon president Pena (Mehhiko) ei ütlemlud, kui kõrgele kohvihinna peaksid minema. Ta ütles, et uute hindade suhtes on juba omavahel kokku lepitud, kuid seda peataks veel saaduses spekulatsioonide vältimiseks.

Kohvi väljavedu hakati pidurdama juba 1. okt. 1. A. Tookord võttis embargost osa aga ainult 28 prots. kohvitootjaid, mistõttu nende aktsioon ei andnud tulemusi.

Brasiillaste väike eksitus

RIO DE JANEIRO — N. Liidu ja Brasiillia vahekorrad on muutunud teravaks pärast seda kui üks orkester tervitas N. Liidu Brasiillia saadikut ühe kaubandusliku näituse avamisel N. Liidu hümi asemel tsaarilaegse hümniga "Jumal keisrit kaitses sa".

Saadik nõudis Brasiillia valitsuselt vabandust, mis talle ka anti, kuna Brasiillia üritab kaubanduslikke suhte elustamist N. Liidu ja Brasiillia vahel.

EESTI PÄEVALEHT

Eesti Päevaleht

Peatoimetaja Juhani Koka

Vastutav väljaandja

(ansv. üg.)

Arvi Moor

Toimetust ja talitust:

EESTI MAJJA Stockholmis:

Wallingatan 32, 1. tr.

Postiaadress: Box 667

101 29 Stockholm 1

Telefon 21 84 46

Toimetaja Eeskiltnas Jüri Aus

Andr. Eesti Päevaleht, Box 120,

631 02 Eeskiltna, tel. 016/14 77 72

Tellimispõstgiri nr. 15 67 70-0

Kuulutusarvete postgiri 60 59 00-0

Eesti Päevaleht Förlags AB,

Stockholm

Tellimishinnad:

Aasia.....kr. 387:-

Termiin (4 koud).....kr. 68:-

Kuu.....kr. 18:-

Valjaandja EESTI PÄEVALEHT

FÖRLAGS AB

Trükkija: Eeskiltna-Kurirrens

Tryckeri AB Eeskiltna 1975

AJA UMMINGUTE ALL

Katrin Jakobi novellikogu "Suvekuduma" ilmub parajal ajal, et olla moodne või, õigemini, uuesti moodi läinud teos. Hiljuti konstateerisid rootsi kirjastajad ühes raadiosaates, et kirjatööstus saadetakse käskkirjade ainevalik ja probleemistik on viimasel aastal otsustavalt muutunud, samuti lugejate huvi. Ühiskondlikud ja poliitilised küsimused on lühikirjades kadumas (massimeediumid hoolitsevad niikuini nende käsitluse eest), esikohale on tõusnud eraelulised vaatlused, vahekorrad lähimate inimestega, tolmesaamine aja ja olukorra poolt peale sunnitud raskustega, psüühilised eeldused selleks. Ei lahuta enam kollektiivist, vaid üksikisikust, inimestest. See pööre on tolmumaas loogu maailma kirjanduses. Nimega "Suve" näitaks Nobeli auhinna kandidaati Naipauli ja tema individuaalstiimori "A House for Mr Biswas".

Katrin Jakobi novellid tegelevadki peaaegu ainult psüühiliste probleemidega, hingelise reageerimisega aja ja olukorra poolt loodud elamisiljööle. Teost võiks nimetada romaaniiks novellides, sest peale vähesed erandid on neil just nagu sama peatageline, näine mitmesuguses eluas ja olutingimustes, kuigi erineva nimega. See on hea haridusega, intelligentne, terava tähelepanu ja analüüsivõime, tagasihoidlik iseloomu ja tundliku hingeaga näine. Võime jälgida üht elusituatsiooni, teadmiskust oma piiridest, milledest inimese ise üle ei pääse, aga mis enam-vähem kaitsevad teda ka võõraste sissetungivate eest.

Novellid "Suvekuduma" on kolmetestkümnest aastast, koolditakse Kiina suvevaheajaga vestmas oma vanaisa talus. See on veel Esteis. Helgihelja on suunatud ainult ühele steenile: kõigest ja kõigest eraldatud laps suure pärna tiheda lehestiku varjus lugemas Tolstoi "Sõda ja rahu", samastades end Natashaga ja olles armunud Andreisse. Kujutus on talie tõeliselt kui tõeliselt tema ümber. Natasha ja Andrei romaani lõpeb kaotuslikult, sügis ja lühikümne tuleb ka vanaisa aeda. Sellist häärtas pooldunatõlge isaltus ja masenduse meeleolu lapsega ja neiuva piirli olemekohanud ainult Tuglase "Doome helveste". Ühtlasi näeme juba siin teiste novellide naskuju üht põhitõde: siemist üksindust ja isoleitritust.

Üheksateistkümnest aastast üliõpilane Lili Mäisel novellid "Suveve unenägu", eesti pagulaste tütar, on Ühendriikides tutvunud seal õppimise otstarbel viihva soome tüdrukuga ja see on ta kogu ajaks Soome kutsunud. Siin kogeb Lili, kuidas ideoloogiad kahjustavad inimlikke vahetõrki. Soome tüdruk on muutunud ebasõbralikuks, sest ta on kihlunud kommunistiga, ja nimetab Lilit imperialistiks ja kas või spiooniks. Lili armub Eestist tulnud noor-

mehele, kes ajutiselt töötab Soomes keemikuna, ja usub ka vastastarmustesse, aga noormees osutub külmalt kalkuleerivaks parteifunktsionäärriks ja Lili päästab end tema haardest paanilise põgenemisega Rootsi.

Novellid "Kolmas võimalus" on ka jutustajajamäine, temagi üliõpilane, tõmmatud poliitilisse tegevusse. Saksa okupatsiooni ajal Eestis võtab ta endale ohtliku kuljeriameti. Mitte küll ilma sisevõitlusega, sest oma iseloomu kohaselt tahtis ta elada tavalise inimese keskmist elu. Salapärase eraldab ta kodurahvast ja kihlatud peigmehest. "Kuid mina kuulsin siis juba kuhugi mujale. Tegelikult olin mina seal külastiseks, isegi kontvõraks." Lõppeks peab ta maalt põgenema.

Novell "Pilte tühjendunud peeglis" on tagasiivaade mineviku-Eestile. Noor nõiudisaja abielupaar ütab ühel pühapäeva-pärastlõunal aastate eest varemeks pommitatud linnasüdes ja astub sisse ühte suured laostunud majja keset seistunud aeda. Laastatud tühjades liikudes leiavad nad albumi ja püüavad pilte näha saada kujutuse majas elanud kapitalistidest. Naise kommentaarid on uue korra kohaselt lahmakalt süüdistav, mehe omad tolerantsemalt mõistvad. Autori poolt jutustatud minevikulugu annab mehe kujutluse (või teadmiste?) õiguse: kuigi maja elanikud olid "kodanliku aja igandid", oli nendelgi pausid ning hädasid ja mitte kuigi paljud rõõmu. Ükski ühiskondlik kord ei päästa haigustest, surmast, iseloomude vastuolulisusest. Maja kunagise ehitaja tütre tütar tüse peakuju ja sarnel on ükskudast olemusest teiste novellide peakuju.

Teiste novellide tegevuskohad on Ühendriikide lõunaosas. Uus miljö, uus aeg, uus kliima ja võõras rahvatüüp tekitavad novellides naskuju, eesti pagulasele, uusi probleeme ja komplikatsioone.

Novellid "Armastuslugu" tahab noor abielunaine Leesi uuendada oma ühe kõledamaks muutuvat perekondlikku ja seltskondlikku elu. Kui nad mehega veel üsna noored ja väsed olid, siis oli neil teineteise jaoks aega ja armastust. Nende ümber oli häid ja ustavaid sõpru. Aga siin hakkas mees ametsi edasi jõudma, aega oli vähem ja raha raskem. Sõpradele tuli eelistada kasulikule kolleegile, kitsa korteri asemele ehitati suur maja vastuvõtteks pidurietuseks küllaltele, kellele arv järjest kasvas. Eraldumiseks ja eneseestõmbumiseks pölnud seal ühtki nurgake. "Vahel tunnen, et tahan hulk aega niisama istuda ja vaadata, kuidas müte loojub ja laine rand, jookseb, leht langeb ja rohi kasvab." Kaheksateistkümnest aastast, ka sõpradega istuks pole enam aega ega raha. Seit skondlikud kohustused kihutavad tagant. Kui naine selle elulaadi

muutmise vajalikkusest mehele räägib, saab see vihaseks ja ütleb, et naine tahab tema vaevaga üleshitatud positsiooni hävitada. Ja nii jääbki: naisel kahetsus nurjvast elust, mehel rahuldus kasvat karjäärist. See nähtus ei ole mitte ainult ameerikalik.

Mitte novelli erinimeline naiskuju ei ole suutnud paguluses uut elu alustada. "Arvasin aastate alatoitluse ja ülepingutuse mõju siin eneselt raputada võivat nagu vana kesta, lootes uue eluga avastavat ka mingi uue, seni ammutamatu energiaallika. Tegelikult ei muutunud miski. Rikkalik toid ei aidanud enam ületada halvavat väsimustunnet, ega paremad väljasaated tuleviku kohta lõdvenda-da liiga pingul olnud närve. ...Mul oli viimasel aastal vähegi olnud tunne, nagu eksleiksin ringi lahen-damatute mõistatuste labürindis või mingis sürrealistlikus unen-koos." ("Teiste silmad"). Madilil "Miss Scott'i lossides" oli sõjast saadik sageli tunne, "nagu vaatleks ta vaid üle selle asemel et seda elada, tal oli selline kõigest irdu-nud tunne". "Ta elaks nagu mingis tühikus mineviku ja tuleviku vahel". See "lahendamatu mõistatuste labürindis" ekslemine saab drastiliselt sümbolise kujutuse "Kalu Kedriku elu mõttes", kus nimitagelane väikeses korrapärase tänavavarguga linnas terveks ööks ära eksib ja tegelikkuse tarbeteisest haigustesse põgeneb. Kõik muidugi nii tundlikud ei ole, ja eesti seltskonna tübid daamid mõistavad häälekalt hukka kõiki tavalliseid normist kõrvalepõika-jaid ("Kalu Kedriku elu mõte", "Harvanevad read").

Tundlike inimestele on ka kliima painajalik. Pika subtroopilise suve niiske rõutav kuumus, segased äikestõrmmid aegade müristamise ja väikude võivad viia deliiriumi piirile, kus maja ümber vohavad tihedad nälvad viirastuslikult ahvardatena ("Thunbergia Grandiflora"). Võõras kliima, maastik ja taimestik annavad autorile võimaluse suurepärasteks looduskirjeldusteks.

Võõrast rassi, neegreid, vaadel-dakse nihaisti usasutakse kui ka omamaalaste poolt. Jakobi no-vellide tüüpiline peatageline jääb oma neegerteenija suhtes alati kaotajapoolle, aga tal õnnestub hoida "tsiviliseeritud" vahekorra, sest tema heil sõdametunnistus ei luba kellegi üle kohut mõista, käis igaljuh näha ligimest ("Täna on väga lius ilm"). Teisugune ka-rakter, Imbi Kelv novellis "Voo-doo", alustab võitlust "õiguse ni-mel" ja äratav võõra rassi julma, nõiatempudeni tagasiulatvalt primitiivse kättemaksuhoia. See Imbi Kelv on ühtlasi hea huumoriga kujutatud kultuurisnoob, kes näiteks oma ümbruse haruldast loodust ei märka, sest seda pole kunstis ega kirjanduses kirjelda-tud ja seetõttu see vaevalt eksis-teerib.

Neegrite kujutamise pole ainult miljökirjeldus, vaid probleem, kuidas nissuguses ühiskonnas elada. Lõunarikkide elanike hulgas on veel küllalt neid, kes neegreid kirglikult vihkavad ja unistustikut kujutlevad enne-kodusõjaagsete aristokraatide elu ("Miss Scott'i lossid"). Nagu muu sees vihjab autor ka pagulaste ilutsevale mi-nevikuvisionidele.

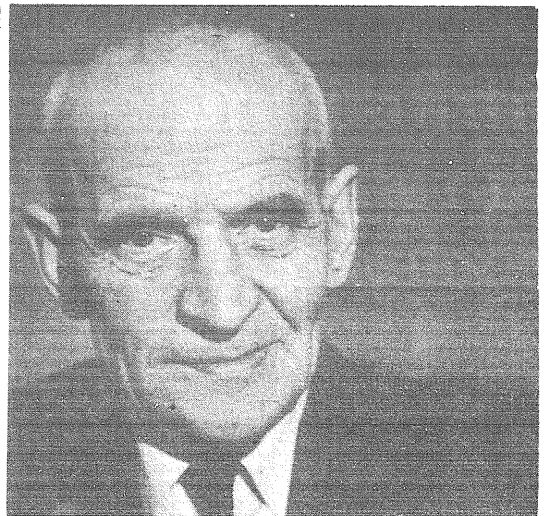
Katrin Jakobi novellide sisu ja stiili varjundite muster nõuab tähelepanelikku jälgimist. Asjalik-kus ja asjatundlikkus on läbi põit-mitud intuitsiooni ja meeleolude-ga, kõik sõnastatud värskes ja ul-latuslike leidudega stiilis. Väga tervitatav uus kirjanik!

Helmi Eiler

Oskar Temjalla abielulis San Francisco June Ven Berieaga Felgmees on ehitusala konstruk-tor.

Alno (n-na Mürk) ja Ormas Alar Naerisel sindis West Oranges New Jersey osariigis teise lapsena poeg Aleksander Urmas.

Lili Päärand ja Birger Bostrom kuulutati abielulajutena maha Stockholmis.

Artur Adsoni austati Adsoni-kirjandusõhtuga New Yorgis.

New Yorgis austati mitmekülgset Adsonit

NEW YORK (VES) — Kaunis lõuna-est-murdeline sõna, hellitavast viili- ja kandlemängu helid koos hästi sõnastatud kirjandusliku ettekandega luuletaja Adsoni loomingust taidetööst näituse taustal andis Eesti Kultuurifondi korraldatud kirjandusõhtu kuulajaj- ja vaatajaskonnale nauditava elamuse.

16. veebruaril N.Y. Eesti Majas toimunud kirjandusõhtu avas E.V. konsul Aksel Linkhorst huvitava sõnavõttega Artur Adsonit kui mitmekülgset valmislootusest, kellelga tal on olnud isiklikke kokkuputeid eestlaste poliitilises töös Rootsis.

Kõneleja meenutas huvitavalt detaile Adsonit kui tugevast ja poliitilisest karakterist, kuid viis mõtte ka luuletajapoolle Under-Adsonile ning mõnas, et võlgneme tänu Sanna lauliku sellele kudo loomise eest poestille, mis on võimaldanud viimasele luua soodustavat loomingulist õhkkonda.

Kõneleja märkis, et sellesse kodusse kanduvat ka kirjandusõhtu kuulajaskonna hellitavast mõtte, austades mõlemat eesti kaasaegse vaimuelu kandjat, kelle elus on ol-

nud raskusi ja kannatusi, kuid ka rohkelt täidemeidkuid ja ühendavat loomingut meie kõikide rõõmiks.

Asja muusika magistrikaadi saavutanud noor viiulikunstnik Arvi Rebassoo esitas muusikalise kava avanguks K. Raidi Südi ja Helen Duesbergi Sonatiini heliloaja enda klaverisaates.

Dr. Viktor Kõressaar elavalt esitavad kõne "Artur Adson ja lõuna-estikeelne luule" andis am-mendava ülevaate lõuna-est-keelse luule tekkestisest kuni Artur Adsonini, kes oli selle taaselustajaks ja hingeiks muigumurdelise luule looja Henrik Adamsoni kõrval. Dr. Kõressaar loettes Adsoni viljakat ja mitmekülgset loomingut luuletajana, esseist-kriitiku-na, memuaaride autorina ja näitekir-janikuna, märkides et Adsoni Reik-sikirjad on lugejale võtmeks ta kirjandusliku paige mõistmiseks.

Õhtul esitati Artur Adsoni mu-deluulet Karl Taniloo-Tekkeli esituses, Mail Blumfeld luges Adsoni proosat.

Kirjandusõhtult saadeti tervitus Artur Adsonile Märthõrjdenisse Stockholmis.

Eva Wilson tuleb jälle Stockholm

Eesti Kultuuri Koondise ja Stokholmi Kultuurivalitsuse ühisel korraldusel toimub reedel, 4. aprillil 1975 kell 19.00 Kultuurisõhtu Hõrsen'sis Eva Mårtson-Wilsoni (sopran) kontsert. Klaverisaas Karl Bergemannit.

Stokholmi eestlastele juba moodunud aastal märtsis esinenud lauljatar Eva Mårtson-Wilson esi-neb taas iseseisva kontserdiga ja seekord Stockholmis sõdalinnas asuvas Kultuurisõhtus. Kuna üritus toimub koostöö Stokholmi Kul-tuurivalitsusega, siis on loota et ka rootsi publik sellest osa võtab.

Kavas on klassitsill heliloomingut heliloojalt Robert Schumann, Richard Strauss, Alban Berg ja rootsi heliloojalt Gunnar de Brumerie, Gösta Nyström. Eesti heliloomin-gust esitab ta Alfred Kriitind, Artur Kappi, Mart Saare, Priit Ardna ja Gregor Heueri heliloomingut, kokku üheksa laulu.

Möödunud kevadel sai lauljatar hea arvustuse osaliseks. "Muusi-kaline tippelamus. Ta laulis end meile südamestesse", kirjutas EPL-i arvustaja Ed. Reining Medborg-husetus toimunud kontserdi kohta. Teatja arvustaja H.K.

Sopran Eva Wilson—Mårtson

(Harri Kiisk) mainib: "Tal on lius värske sopran, hästi kande pianos (kõik oli kuulda ka viimasesse rit-ta) ning jõuline fortes, kujuvues hääli sellejuures ei muutu teravaks vaid säilib. — Jõust hoolimata — oma pehmuse ka fortes ja kõrgete toonide juures. E. Mårtson-Wilson ettekannet iseloomustas ilmekus, erikus ja elevusrikkus. Ideaal-seks kaaslaselise oli talie meisterlik pia-nist Karl Bergemann".

Pinna-stuudiost Oskarhamni lehes

Asja lõppes Pinna-Studio ring-reis Marcel Pagnoli "Kaugete randade" Oskarhamnis, mis kujunes eriti edukaks ürituseks tänu eeskujulikele organisatsioonikohalikku Eesti Seltis poolt Eduard Jalapi juhtimisel. Etendu-se puhul, mis toimus kohaliku Rahvaskooli teatrisaalis, oli "Oskarhamni-Tõidning" artik-kele suure fotoga pealikirja "Nad hoiavad ühte vaatamata kaugustele".

Artiklis puudutatakse kohaliku Eesti Seltis tegevust, millel on praegu umbes 50 liiget. Kes kohale sõidavad ka kaugematest keskus-dest, nagu Norrköping ja Jönkö-ping. Ka meenutatakse eestlaste suurt põgenemist Rootsi a. 1944. Eesti kulutamist väbariigis 24 veebruaril 1918 ning eestlaste igastasteid kokkutulekuid sel pu-hul üle Rootsi.

Kirjutis tutvustab edukalt ees-tunud ansambli, selle noort esi-nenit Jüri Paul Jürgentalli, keda eksikõnne kirjeldatakse kui juba Eestiis kuulsat näitleja Paul Pinna poega näitlejatar Signe Pinnaga.

Artiklil juurde oli paigutatud ka suur foto Signe Pinnast ja Eduard Jalapist ning steenist "Kauged randad", millel näha näitejuht ku-lissidest ning Roman Väli ja Alek-sander Pihl laval elavas diskus-sioonis.

Nagu Pinna-Studio ansambli käest kuulsime, oli reis Oskar-hamni toimunud kohaliku Seltis kuul, kes ka rootsi poolt oli suut-nud äratada huvi selle almaluade küllalsetenduse vastu. Linnas oldi seintel isegi siin-muut-valged siidid teatega eesti teatritendusest ko-halikus Folkhögskolas. (EPL/KS.)

EESTI MAJA WALLING 34-1

Aktsiate vahetamine
ja väljandmine

A/S Eesti Maja aktsionäre, kes ei ole välja vahetanud senini oma aktsiaostu ajutisi tunnustusi korralduste aktiivse vastu, palutakse seda teha lähemal ajal.

Eesti Maja pikendab märtsis oma kontori lahtiolekut, et kergendada ümbervahetamist. Majavanemakontor on avatud äripäeviti kl. 10-12-ni ja kl. 13-15-ni, märtsikuus aga veel ka teisipäeva ja kolmapäeva õhtute kl. 16-18.30 (reservatsioon võimalikeks muudatusteks). Kohtumist majavanemaga on võimalik kokku leppida ka telefonil 08/11 47 77.

Kel ei ole võimalik ise tulla, võivad aktsiad kätte saada ka posti teel. Sel juhul saata ajutine tunnistus aadressil: A/S Eesti Maja juhatuse, Wallington 32, I tr., 111 24 Stockholm. Aktsia saadetakse välja tähtsult ja saatekulu-lunaga.

Vabanenud aktsiate
omandamine

A/S Eesti Maja põhikirja järgi toimub aktsiate ost ja müük ainult Eesti Maja vahendusel, mis tähendab seda, et aktsiaid ei saa otse edasi anda. Eesti Maja kontoris on üles seadud ostu järjekorras nimistu, kuhu kaasmalased, kes ostust on huvitatud, end registreerida võivad kas isikliku kontaktiga kontori lahtioleku aegadel majavanemaga või temale helistades telefonil 08/11 47 77.

Aktsiate maksusta-
misviisid

Stockholmi läänivaltimise maksumaksjate arvutamiseks arvestatud maksustamisel 160 krooni tükki.

Tulekahju haiglas kuue ohvriga

Stockholmi S:t Eriku haiglat tabas möödunud kolmapäeval katastroofi-tulekahju, mis nõudis kuus surmaohvrit, kõik kõrges eas inimesed.

On kindlaks tehtud, et tulekahju põhjustas üks poolhaivatud 60-aastane mees, kes arvatavasti tahtis voodis suitsetada. Juba varem oli personal mehelt tükutoos ära võtnud, kuna ta loomis pooleldi põleva tikke põrandale.

Tulekahju on aktiveerunud haiglate ohutusüsteemide põhjalikumalt ülevaatust, kuna leitakse, et need pole tihti ajakohaselt efektiivsed.

Iilus:
Kaul-Andrus Kadak

Milme taeva all

Mälustusi mitmest maailmaklaarest. Suures formaadis. Ligi 200 lk. Illust. Kaas: Olev Mikiver. Eetrelimise hind kuni 1. apr. kr. 49.50, hiljem kr. 56.—

VÄLIS-ESTI & EMP

Box 2171, 103 14 Stockholm
Tel. 11 50 40, 11 50 60

TÄTA

dragiga fönster
och dörrar

Energisparkommissionen

Küüditamine "piiriäärse rahva ümberasustamine"

Okup. Eestis ilmus möödunud aastal raamatuke "Rudolf Sirge". Lühimonoograafia. Autoriks Ülo Tonts. See n.ü. pühendatud kirjanik R. Sirgele, kes möni aasta tagasi okup. Eestis suri Monograafia, nagu ka teised, mis kirjutatud vene punaste lütle ilulooksajale. Huvitav on selles üks lütk, mis käsitleb küüditamist. Nimelt langes Vene KGB ohvriks esimese suurküüditamise ajal 1941. a ka R. Sirge perekond.

U. Yonts kirjutab 1941. a juunis sündinud kohta (lk. 79):

"Oma perekonnast oli R. Sirge sel ajal lahus. 1941. a. juuni keskpaigas, kui Sirge viibis koos O. Urgartiga Riias Läti Nõukogude Kirjanike Liidu asutamiskongressil, olid ta perekonnaliikmed eksikombel sattunud piiriäärsetest rajoonidest ümberasustatavate inimeste hulka. Arusaamatusel tekkinud otsus tähistati peatselt

pärast Sirge tagasisaabusmist. Kohe algas aga sõda, ja kuna Rudolf Sirge ei jõudnud evakueeruda, sai perekond kokku alles 1945. aastal."

Nii on vene propagandistid nimetanud eesti rahva üht hävitamismoodust "piiriäärsetest rajoonidest ümberasustatavad!"

Eelpooltoodud selgituseks olgu toodud järgmised tõsiasiad. R. Sirge töötas Eesti vabaduse ajal kutselise ajakirjanikuna "Vaba Maa" toimetuses, kuni lehe seisajamajamisi, mille järele siirdus välisministeeriumi pressiosakonna teenistusse. Vene okupandid likvideerisid teatavasti Eesti asutused. Sirge, kes oli kolleegide peres tuntud suhteliselt ara meheha, libistas end kohe punaste sõiduvette ja hakkas kutseliseks kirjanikuks ning nende asjade ajajaks palgalisena.

Vene KGB oli otsustanud, nagu hilisemad andmed selgitasid, välisministeeriumis teeninud enamikus hävitada arreteerimiste või küüditamistega võimalikult koos perekondadega. Selles hävitamisesse kuuluvate nimestiku oli ka R. Sirge koos perekonnaga. Et ta ise viibis sel ajal Riias, jäi ta maha, pere aga küüditati. Vene süsteemis mahajäänud enam järele ei viidud. R. Sirge käis end pakkumata, et teda perele järele saadetakse, kuid visati KGB uksest välja, nimetades teda looblikuks. Vale jutt on, et polnud aega sõja tõttu Sirge perekonna rehabiliteerimiseks. Seda lihtsalt ei tehtud, nagu on teada R. Sirge enda seletustest. Ka ei kaitsenud R. Sirge Eestist lahkuda, pidades paremaks jättes saksa okupatsioonivõimude juurde kui minna "Vene pürgusse", nagu ta ise sel ajal seletas.

V. Andre eestlasi esindama

OTTAWA (ME) — Kanada mitmekultuurilisele nõukogu koostöös nimetatud valitsuse poolt eestlaste esindajana näitlejatar Valve Andre, kes asendab sinna senini kuulunud heliloojat Roman Told, kes ajutiselt õpingute tõttu viibib Šveitsis.

Nõukogu kutsuti ellu möödunud aastal ja see abistab ministri Munrot vähemuste küsimustes nõuandva organina.

Hamburgi-eestlasist

HAMBURG (VES) — Üheksanda sajandi alguses esmakordselt kroonikand mainitud pärastine haanlann Hamburg, mis praegu oma 1,8 miljoni elanikuga suurelt teiseks linnaks Saksa Liidu-vabariigis, oli pärast viimast sõda ajutiseks peatuspaigaks paljudele põgenikele Ida-Euroopa riikidest. Eriti aga Balti riikidest põgenenud noortele, kes siin jatkasid või alustasid oma õpinguid 1948. a. alguses asutatud Balti liitkoolis. Viimane asus linnast paarikümne kilomeetri loodes Pinnbergis, ning tegutses viimati veel 1981 aastal, mil teatavasti hakati IRO tegevust lõpetama. Ka praegu elab Hamburgi rahvaste Paabelis veel arvukalt baltimaa lasti, nende hulgas 80 eestlast.

Balti Liitkooli ruumides asub praegu sõjavägi. Balti Liitkoolis alustati õppetööga 14. märtsil 1946. Liitkooli esimeseks presidendiks oli lüti professor gulbis. Eestlaste rektorina tegutses prof. Ernst Öpik. Teistest õppejõududest märgivad lehed järgmisi nimesid: prof. H. Kuisk, prof. V. Paaavel, dipl. ins. V. Kirss, prof. K. Reintalu, prof. A. Raun, assistent K. Aun, prof. E. Järvesoo, prof. E. Rootis ja Tartu Liitkooli rektori kantselise sekretär V. Salve. Hiljem tulnutea mainitakse veel viimast Tartu Liitkooli rektorit prof. Hugo Kaho ja prof. E. Inarit.

Kogusummas tegutses Balti Liitkooli juures 200 õppejõudu, nendest 40 eestlast. Liitkooli oli tuhande piires, eestlasi 150-ni. Rõhuva enamuse moodustasid lätlaste. Õppetöö intensiivsust iseloomustab asjaolu, et iga viie liitkooli pilase kohta tuli üks õppejõudu, ning et 1947. a. suvel oli juba 4 semestrit sellataga. Pärast seda hakkas liitkooli laste ja nooremate õppejõude arv välgärändamise tõttu järjst kahanema.

HAMBURGI EESTLASTEST

Praegu on Hamburgi jäänud koos lastega ümmargusest 80 eestlast. Tuntud nimestest võiks mai-

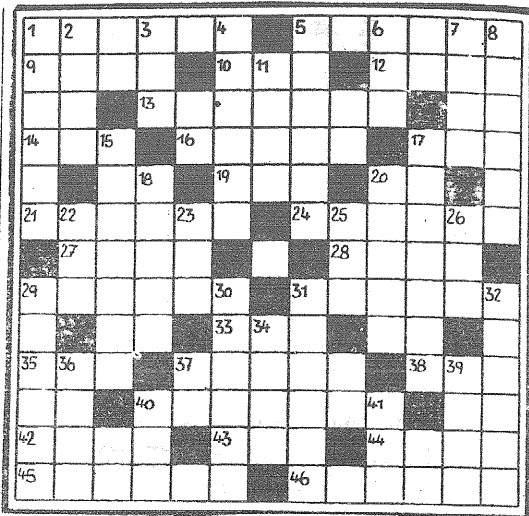
nida Hamburgi konservatooriumis õppejõuna tegutsenud tenorit prof. Naan Põldu, prof. H. Kaho leske, rahvusvaheliseid tuntud artiste Arry ja Rolly Jõgimare ja lauljannat Vilma Brinkmanni. Ühes saksa koolis tegutses muusikaõpetajana eestlanna Katy Bier.

Hamburgi eesti rahvuskondise esimees on praegu Erik Schneider, kes algsena Saksaamaa ERK-de esimeeste-naiste peres esindab noort generatsiooni. Järelegemist vääriv esikuju. Saksaamaa eestlaste juhtivad jõud vajaksid haadasti nooremat järelekasvu töö jatkajateks.

Hamburgi ERK juhatuse kuuluvad veel Endel Stromberg, Veera Loze ja Leida Kihne. Viimast võib lugeda rahvuskondise hingeks ja organisatoriks. Ta on ka kohaliku eesti täienduskooli õpetajaks, EELK Hamburgi koguduse nõukogu esinaseks ning tegutsenud aastate vältel laste suvikodudes õpetajana-kasvatajana.

Hoolimata suurinimestest kaugustest ja põukihist ohustatud tänavatest õhtutundidel on Hamburgi eestlaste omavaheline lävimine ja seltskondlik tegevus elav. Iga kuu esimesel kolmapäeval tullakse kokku raudteejaama juures asuvasse "Fink-Betriebe" lokaali.

Kord kuus toimuvad jumalateenistused Gnadenkirches, kus jutlustab dr. E. Kägi Oldenburger. Vana merekaptenina ta sõjda meelide Hamburgi. Organisat. tegevuse praegu Kieli liitkoolis usuteadust õppiv Jaan Kaljurand. Viimastest loodetakse täiendust vabanenud-hõrenenud õpetajakonnale Saksaamaa eestlaste kogudustes. Rahvuslikest ja teistest pühadest tähistatavad Hamburgi eestlaste Vabariigi aastapäeva, kodumaal lahkumise aastapäeva, lõuluse, ja surnuteühia samuti peetakse jõulukoosviimisi. Aktiivse kontseritoeas esinevad kohalikest jõududest koosnevad Kaho ja Silvia Lemke, Vilma Brinkmann ja Silvia Lemke. Meeldival kombel võtab eestlaste üritustest alati osa ka arvukalt baltisakslasi, kellest osa kuuluvad toetavikmetena eesti rahvuskondisse. (VES/KIC)

Ristsõna 7

Paremale: 1 kuritegu 5 vaimuliku abi 9 aastal 10 kõrv (ingl.k.) 12 kriminaalpolitsei rahva suus 13 on teo ilukumline 14 gas (rootsi k.) 16 Austria kirjanik 1883-1924 17 eksitus (om. kääne) 19 tuntud West 20 protaktinium 21 naise nimi 24 abielupooled 27 Eduard lüh. 28 pink 29 lükkama 31 tross raa suuna muutmiseks (om.kääne) 33 elukutse 35 mere lind 37 mitte tervelt 38 saksakeelne artikkel 40 salgaavad 42 vaigusallikas majas 43 mõistus 44 ava (meri) 45 Sovjeti valitsusliikme eesnimi 46 osa sisikonnast (mitm.).

Alla: 1 karistusasutus 2 naise nimi 3 end. Portugalil asumaa 4 ookeanis 4 tülitama 5 Rootsi sõjaväelannuki tüüp 6 paik 7 elage, ekstiseerige! 8 vees elav nime 11 esimene kreeklaste 15 jõgi Aafrikas 17 uued 18 sidin 20 tuleb tunnus 22 end. Eesti maadleja 23 R. Kip-

lingi romaan ja selle peakuju 25 ohk (ingl.k.) 26 teistest ettejäetud on... 29 kangel 30 ajavahemik (mitm.) 31 peetakse kirjikus 32 kolded 34 õiletegu 36 upsakas 37 ülatushüüatus 39 vastik 40 eestipärane mehe nimi 41 muusikatükk kahele.

Lahendus 6:

Paremale: 1 panda 4 kraan 7 soni 9 laut 11 otoliit 12 pi 13 Tornio 15 in-tiim 17 ASEA 18 nov. 20 Anna 21 kuul 23 asuk 24 ankur 25 pigi 27 vial 30 sool 31 isa 33 nide 35 monoom 37 seenes 39 tsement 40 kilt 41 anus 42 takso 43 odöör.

Alla: 1 Pusta 2 Doonau 3 anti 4 Kain 5 ruttas 6 naima 8ioon 9 Livi 10 kosk 12 pink 14 reunio 16 inuulin 19 oskus 22 lai 23 arv 25 pool 26 glo-tis 28 inuud 29 ader 30 smalt 31 imet 32 ASEA 34 ester 36 Oslo 38 Enno 40kk.

Hans Saare 60-aastane

Stockholm-Sollentunas tähistas 6. märtsil oma 60-aastast sünnipäeva tuntud eesti eettvõtja Hans Saare.

Hans Saare, omaaegse Tallinna Balti jaama ülema Saarmani poeg, on paguluses ühes ehitatud rahvusvahelise meeditsiinilise ja ortopeediliste tugisidemete tööstuse IFB, mille keskus asub Stockholmis, kuid millesil on osakonnad ka Lääne-Saksamaal, Taanis, Norras ja Soomes. Dir. Saare ongi viimastel aastatel sageli isiklikult välja arendanud välisosaakondade tegevust, kuna Rootsis on firmat juhtinud pojad.

Tõnis Lepp 70-aastane

Huddinge-Stuvstas sai 2. märtsil õigusteadlane Tõnis Lepp 70-aastaseks.

Põlvenedes põlisest talupidajate perest Piilistverest Viljandimaal, kuulub juubilar sellesse harilaspõlve, kes oma harduse said iseseisvuse algpevil ja siis võtsid osa omariikluse ülesehitusest. Tõnis Lepp lõpetas Tartu ülikooli õigusteaduskonna ja asus tööle a. 1929 Riigikontrolis. Töötades seal kümnekond aastat, edutati Tõnis Lepp vanemkontrolöriks ja tema revisjonipiirkonda kuulusid Hariduse ja Sotsiaalministeeriumid, Tartu ülikool ja Tallinna tehnikaliikool.

Peale selle on ta glnud tegev mitmes suuremas majandusettevõttes Tallinnas, nagu Mahla- ja Karastusjookide-tööstus A/S Talko, Tallinna Süsihappetehas Tasut, Konservitööstus Säilis, põlevkivitööstus Eesti Põlevikuli ja riiklik A/S Külmoone, kahes viimases revisjonikomisjonis liikmena.

Põgenikuna Rootisis lõpetas Tõnis Lepp NKI korrespondentsinstituti ehitusinsenerina. Kuna kodumal sõja ajal liiklusõnnetuses saadud vigastused annavad end tunda, on Tõnis Lepp elanud siin tagasihoidlikku elu, tegeledes juuridilistele kui ka ehitustehnilistele küsimustega nõuandjana. Akadeemiliselt kuulub juubilar Korp. Ugala perre 1926 aastast peale.

Juubilari sünnipäevasooviks on, et eesti pensionäride ühiselamu idee teostuks.

Ameti- ja konvendikaaslast ning sõbrad mitmetel kontinendil õnnitlevad ja soovivad juubilarile head tervist ning palju aastaid.

A. RENTIK

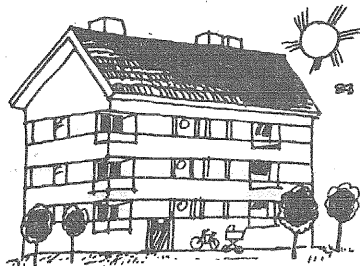
Pöögelmanni lesk surnud

Nagu Rahva Hääl teatab, on Tallinnas 24. veebruaril surnud omaaegse eesti kommunistliku revolutsionäri Hans Pöögelmanni lesk Julia Pöögelmann 84 aasta vanuses.

Hans ja Julia Pöögelmann abielusid a. 1913 USA-s, kust pärast vene veebruarirevolutsiooni rutati tagasi Eestisse, kus Hans Pöögelmann koos Anveidiga püüdis kommunistlikku rezhimi organisatsioonide. Rahva Hääl märgib, et Hans Pöögelmann sattus "kodanlikku" vanglasse, kust ta a. 1919 venelastele vangide vahetamisele anti viimastele välja, asudes elama Leningradis. Nagu kõik silmapaistvamad eesti kommunistid, kes Venemaale "varju otsima" läksid, likvideeriti ta mõne aja pärast Stalini NKVD poolt.

Korteri-uudiseid

BOSTADSSTYRELSEN INFORMEERIB TÄHTSAMATEST UUDISTEST

KUI OLED KOLINUD UUDE ÜURI- VÕI BOSTADSRÄTTSHUSI

võib sulle kasuks tulla täiesti uus laenu-süsteem riiklike intressitoetustega, mis alandavad korterimaksumusi, nii et üür on madalam kui see muudu oleks olnud.

KUI ELAD ÜURI- VÕI BOSTADSRÄTT- HUSIS EHIT. 1965-74

Kui maja on ehitatud riigilaenudega 1965-74, on hea teada, et ka need majad võivad saada intressitoetusi, mis maldavad elamismaksumust.

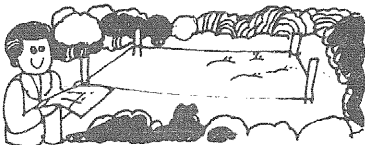

KUI SUL ON LAEN LÄNSBOSTADSNÄMNDIST OMALE VÄIKEMAJALE

Kui sul on pariteedilaen või intressilaen, oled saanud või saad bostadsstyrelsenist isikliku teate.

Sul pole vaja teha midagi, ainult oodata teadaannet juunis, mil saad teada kuidas uued määrused kehtivad sinu laenu kohta ja kui palju sa pead maksma.

Kui sul varem oli võimalus valida pariteedilaenu, kuid võtsid selle asemel riikliku korterilaenu tavaliste tingimustega, saad nüüd võimaluse taotleda intressitoetust. Bostadsstyrelsen saadab sulle kirja ja soovivalduse blanketi.

KUI TAHAD LAENATA ET EHITADA OMA VÄIKEMAJA

1. Võta kontakt oma kommunikonoriga ja selgita kuhu sa soovid ehitada. Tahad sa riiklikku laenu, et tohi krunt olla liiga kallis ega müüdnud näit. ehitusettevõtte poolt pärast 1. novembrit 1974.

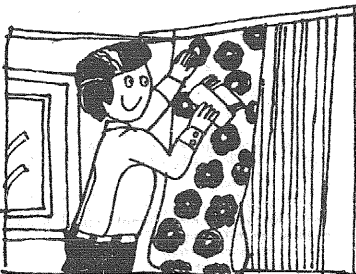
2. Tee kindlaks uued laenutingimused. Sind aitab kommunikonoriga. Sulle võib kasuks tulla ka nn. garanteeritud intress, mis on tavalisest intressist tunduvalt madalam. Ülemist laenuväärtust uute laenude pealt on tõstetud 90 prots. 95-le arvestades pandiväärust. Seetõttu väheneb sissemaks sularahas.

KUI EHITAD TALVEL

võid saada talvetoetust kui sa ehitad riiklike laenudega.

KUI EHITAD ÜMBER OMA VÄIKEMAJA

Kui tahad teostada oma majas ümberehitust riigilaenuga, võib sulle samuti tulla kasuks uus intressitoetusega laenusüsteem.

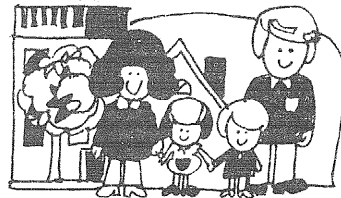

KUI OLED ÜURLINE SAAD ROHKEM ÕIGUSI:

- mõjuvõimu selle üle kui palju ja mida tuleb teha kui omanik teostab parandusi ja ümberehitusi. See kehtib kuni edaspidiseini ainult kolmes suurlinnas piirkonnas: Stockholm, Göteborg ja Malmö.
- suuremaid võimalusi nõuda omanikult parandusi.
- võimalust näit. värvida ilma luba küsimata.
- suuremat kaitset põhjendamata üürilõstmiste vastu ja õiguse kolida mistahes ajal aastas 3-kuuse etteillemisega.

ROHKEM ISIKUID KORTERITES JA VÄIKEMAJADES SAAVAD KORTERITOETUST UUDIS 1:

Sa võid teenida rohkem kui enne ja ikka omada õigust saada toetust tüüriks või elamismaksumuseks.

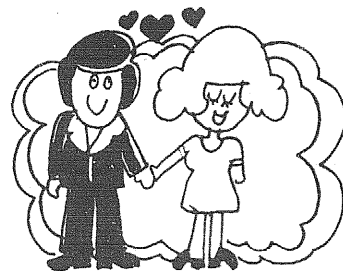

NÄIDE:

Juss ja Mari 2 lapsega, sissetulek 40.000 kr. Üür 3 toa ja köögi eest 750 kr kuus. Korteritoetus 255 kr/kuus.

UUDIS 2:

Naine ja mees, kes pole abielus, kuid elavad koos abielule sarnanevates tingimustes ühise majapidamisega, võivad nüüd saada toetust samadel alustel kui abielulised, ka siis kui neil pole lapsi. Üks neist peab aga olema üle 20 aasta. Toetust ei anta kui või mõlemad samas majapidamises saavad rahvapensioni.

NÄIDE:

Indrek ja Kaarin elavad koos, ühine sissetulek 25.000 kr. Üür 2 toa ja köögi eest 650 kr kuus. Korteritoetus 150 kr/kuus.

TAHAD TEADA ROHKEM KORTERITOETUSEST

annab sulle broshüüri

KOMMUN KONTORET

või korteriamet.
Sääl on olemas ka soovivalduse blanketid.

Bostads-
tillägg

1975

E.V. esindaja E. Jaakson:

Poliitiline võitlus oma rahva õiguste taastamiseks oluline

Möödunud Eesti Vabariigi aastapäeva puhul esinesid EV esindaja Ernst Jaakson sõnavõtuga New Yorgis ja tema asetäitja konsul Aksel Linkhorst Chicagos. Ernst Jaakson rõhutas, et kogu maailma eestlaskond koguneb ühiseks pereks Eesti iseseisvuse sünnipäevadele armastuses ja austuses oma päritolumaale ja rahva vastu. Ernst Jaakson jätkas:

Meie avaldame oma üksmeelt ja siirast tahet seista ühisel rindel Eesti rahvaga tema praegusel raskel ajal.

Meie tahame kuulutada maailmale, et eesti rahval oma poliitilisel pinnal on vastuvaidlematu õigus elada vabana ja iseseisvana, nagu seda on igal teisel rahval oma territooriumil.

Samuti tahame kinnitada eesti noortele, kes praegu on õppimas ja oma tuleviku päevi ette valmistamas, et nende vanemalt parandatud mitte ainult emakeele ja rikas kultuuriline vara, vaid neile kuulub ka rahvusvaheliselt tunnustatud õigus valitseda oma maad ilma ühegi võõra võimu vahetajata.

Poliitiline võitlus oma rahva õiguste taastamiseks on olnud eestlaste tegevuse juhtivaks mõtteks alates Teisest maailmasõjast, ja see kannab meid ka praegu edasi. Aastakümnete kestel on meie riigist laugenud paljud tunded ja teenetrikkad jõud, kelle õigused lausid valimise polve raskused. Kuid ikka on leidunud uusi jõudusid tarviliku töö jätkamiseks. Noortele kuulub tulevik ja noortest endast olenev, millistele ühiskonnale alustele nad oma elu tahavad rajada.

Võitlus vabaduse eest on ka praegu käimas Eestis, nagu seda tõendavad viimaseaegsed andmed. See võitlus on mitmekülgne, monikord pool-avalik siis jälle varjatud. Olude summal käib see tegevus oma erilist rada.

Noukogude Vene võib olla küll vägevate relvade kasutaja, kuid ta seisab nõrkadel jalgedel rahvaste ja inimõiguste võitluse väljal. Vaba inimese vaim ja vaba mõttevõime on vägevam kui ükski tuumarelv. Põhiliste inimõiguste allasurumine on pikema aja perspektiivis võimatu.

Seepärast kinnitame uuesti oma veenet, et kõigi raskuste peale vaatamata tuleb kord aeg, mil meie rahvas võib jälle ise valitseda oma maad ja töötada oma rahva parema tuleviku heaks.

Konsul Linkhorst puudutas Chicagos peetud kõnes vaba eestlase võitlusjõu säilitamise küsimust, tõstes esile meeldiva üllatusena Austraalia-eestlaste jõulist ja tahepalanu aratunud spontaanseid reaktsioone hetkel, mil selle maa peaminister ostusastus ikkusele Eestis anda tunnustus.

Aksel Linkhorst, kes kästles eestlase loogijõudu ütles:

Kui nüüd läheneda meie endi loogijõu säilitamise küsimusele, siis on muldugi üksmeelse arendamine üheks põhiolemuseks. Oleks aga lapsik loota, et kõrgis küsimusi saab alati ilma lahkiminekueta asju ajada. Inimesed ei ole niisuguse ideaal-olukorra jaoks loodud. Head demokraadid ütlevad ka, et teatud lahkimineku on ühiskonnale tervislikud ja need tõstavad omavahelise võitluse vaimu, mis omakorda ergutab inimesi sihtide teostamiseks.

Üksmeelse nõue on aga tungivam

Ernst Jaakson

Aksel Linkhorst

eesti rahvast üldiselt puudutavate, kõrgemate eesmärkidega seoses. Et üksmeel meie vabadusvõitlusele kõige tugevamaks nurgakiviks, on seda tõendavad vaenlase propaganda katsed vaba maailma eestlaskonna üksmeelt lõhestada. Kui me neid vaenlase püüdlusi tunnustame ja nende vastu igal sammul ning kõigi kaepärast olemate abinõudega tahame seista, siis valitsebki juba meie vahel üksmeel kahes peamises küsimuses: oia valmis eesti rahva vabaduse eest võitlema ja mitte lasta end vastaste poolt selles tegevuses segada.

Vabaduse eest võitlemine ei ole ainult võitlus mõõgaga. Mened peavad seda võitlust sel ja sonaga. Teised toetavad eestlase tegevust majandusliku panusega. Siis

jääb aga veel sisemine võitlus, võitlus edasimineva ajaga, võitlus vaimse allaandmise vastu. Kui me vaimsele olemele valmis eesti rahva õiguste nõudmisest kinnipidama, siis seisame küll väikeses, aga tiheda rahvusrühnaga tugeval ja kindlal alusel. Seal edasi leidub hea tahtmise juures alati midagi, mida eestlase huvides annab korda saata.

Kui eesti rahva vabaduse tunni ja tema eluõiguste küsimust aga ei peeta kõige olulisemaks, siis kaob nagi jalgealune üksikute tegevuses ning nende taotlused eestlase huvides võtavad ebamäärase ilme. Nad võivad olla igati head eestlasele ja tahta teha oma parima, kuid sel juhul puudub sihtide selgus, mille ümber kogu eestlaskond on valmis koonduma.

Time: Kekkonen president Kremli soovide vahendajana

Iganädalati ilmuv ameerika ajakiri Time avaldab oma 3. märtsi numbris pikema kirjutise nn "sooemdamise kohta, mille rahvusvaheliselt käibelolevaks terminiks on teatavasti "finlandization", finlandiseerimine. Kirjutise teravik on sihtitud president Kekkoneni vastu, kelle poolt deklaratsioon nn. aktiivse erapoolelt se vormeliks öeldakse olevat lubadus mitte kunagi enam oma kätt tõsta N. Liidu vastu, vaid selle asemel see viimasele ulatada koostööks.

Niisuguse programmi teostamiseks on Kekkonen presidendina 24 korral külastanud N. Liitu ning täitnud selle poliitilise jooksu poisi loodeid. Nii on ta entusiastlikult soovitanud tuumarelvade-vaba tsoon loomist Põhjalas ning erapoolelt maa-ala loomist N. Liidu, Norra ja Soome piiride kokkupuute alale. Kuna nii üks kui teine neist ettepanekuist tähendaks lahkimist Norra NATO liidust, peetakse neid soovitusi ainult õrnalt maskeeritud püüdeks nende alade N. Liidu kontrolli alla sokutamiseks.

N. Liidu toetus on teinud president Kekkonenist võimsa mehe. Nii nõustus N. Liit Soome ja Euroopa ühisturu riikide vahel kaubalepingu sõlmimiseks üksnes tingimusel, et Kekkonen edasi presidendiks

jääks ja nii toimuski tema ametaja pikendamine põhiseaduse vastaselt Eaduskuna otsusega.

Üldse on olukord Soomes kujunenud selliseks, et ilma presidendist heakskiiduta ei saa enam üldse mingit poliitikat ajada. Seepärast on sotsiaaldemokraadid teinud 180 kraadilise käänaku ja hakanud Moskva poolajajaks. Samale teele asunud koguni ka konservatiivid, kelle hulgas väidetakse sellise sammu poolajajad olevat enamus. Nii imelik kui see ka pole, on venelastel kõige suurem häda Soome kommunistidega, kes stalinistiks ja progressiivseks lõhenenuna ei ole valitsusvõimu juurde pääsenud.

Ka soome kultuurilelu on sattunud tugeva pressi alla. Nii pole ükski kirjastus julgenud trükkida Solženitsõni Gulag-arhipelaagi raamatuid ning vähemalt ühe kaubamaja raamatuosakonnast on kompartei survele kõrvaldatud seal mulgile olnud rootsikeelne väljaanne. Valitsuse poolt kontrollitav TV ja raadio ei anna idasi enam Moskva kritiseerivalt seisukohadelt lähtuvaid uudiseid ning president Kekkonen on arvanud ajalehti, mis annavad oma lugeja kirjade veergudel ruumi "negatiivsetele elementidele" (EPL/FTK).

Jakobsoni kodu puna- kirjanike koondajaks

Okup. Eestis ilmuv "Looming" on Liili-Ann Sinijärve poolt toodud kirjutis "Kilde August Jakobsoni elust". A. Jakobson oli K. U. "Loodus" poolt 1927. a. korraldatud romaanivõistluse laureaat, saades romaaniga "Vaestepatuste alev" esimese auhinna. Kui punavägi 1940. a. suvel Eesti okupeeris, sai Jakobsonist kommunistlik tegelane, kes sõja algades 1941 suvel perekonnaga (naine ja kaks väikest tiitart) Venemaale siirdus. Kui venelased 1944 sügisel Eesti taas vallutasid ja nendega koos ka punased eestlased tegelased naasis, asus Jakobson Tallinna ühte Tartu maanteele asetsevasse majja. L. A. Sinijärve kirjutab kokkuvõttes:

"Tartu maanteel hakkasid Jakobsoni pool külma tema endised sõbrad. Kõige sagedamaks külaliseks sai Juhan Sütiste. Sõjaajal aastail ei neid Jakobsoniga sidunud üksnes kirjanuslik tegevus. Oma lähemasti suhtumiseiga ümbristevasse oli Sütiste varem tundunud uhke ja omette olev. Nüüd oli Sütiste iseloomus ja olemus toiminud järsk muutus. Ta oli palju jutukam ja lõbusam. Jakobsoni tütreid kutsus valitsevalt süsikeks, ikka leidis ta aega selleks, et parandada mõni mänguasi või seismajäänud seinakell. Ent Keskvangla oli hävitanud

Sütiste tervise. 10. veebruaril 1945. a. oli väga külm. Jakobsonide kodus küdes "burzika", mille soojust jätks vaevu ühele toale. Jakobson lamas anglingu voodis, kui helises uksekell ja kirjastusest jooksis R. Sirge teatama, et Sütiste on surnud kirjastuse ruumides Jakobsoni laua taga.

Samal külmal talvel oli igapäevaseks külaliseks A. Antson. Jakobsonile töi ta läbivaatamiseks ja avaldamislootuses küll romaane, küll muud. Jakobson püüdis neist avaldamiseks sobivaid katkendeid leida, kohendas ja töötas ümber. Ilumiseni need aga ei jõudnud, sest Saaremaal sugulaste juurde sõites hukkus Antson autoõnnetusel.

Sageli käis majas ka A. Alle. Pärast sõda määrati ta kohtumistri abi kohale. Jakobsoni juurest läks ta koju Narva maanteel enamasti väga hilisel ajal. Ja kui ta "julgesti" oli võtnud, hüdnud ta läbi tühjade ning pimedate tänavate rutates kõva häälega: "Zam ministra idjot... (ministri asetäitja läheb). Hiljem kommenteerinud: "Ma ütlesin jam asemel sam". (Seeja minister ise).

1960. aasta maikuust tehti Jakobsonist Eesti NSV ülemnõukogu presiidiumi esimees. Jakobson suri 1963.

Eesti Vabariigi aastapäev Borås

Vabariigi 57. aastapäeva ja Borås Eesti Seltsi 30. tegevusaasta pidulik tähistamine toimus Borås 28. veebruaril Caroli koguduse majas, kuhu oli kogunenud hulgaliselt lausmaalasi.

Eesti Seltsi esimees August Jakobson pidas tervituskõne, meenutades ühtlasi Päästekomitee manifesti ja meie iseseisvuse väljakuulutamist. 20 aastat tähistasime oma vabariigi aastapäevi kodumaal, ütles kõneleja ja toonitas, et need olid meie suured ja tähtsad päevad.

Teise maailmasõja tulemusena katkestati iseseisvus. Meid suruti võõra rahva vägivalla alla. 1944 pidime jätma maha kodumaa ja põgenema lähenevate anastusvägede eest võõrsile.

Sin tuli alustada otsast peale, koguda laialipalsatud rahvast ja hakata end organiseerima. Vajasisime abi ja tuge, et oma muresid võõras olukorras lahendada ja ühtehoidu säilitada.

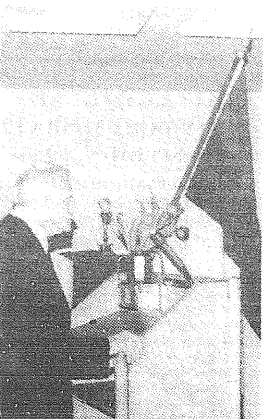
Nii loodi 17. detsembril 1944 Borås Eesti Selts, meenutas kõneleja. Ja 30 aastat on selts tegutsenud ja rahulanud Borås asuvas kaasmaalaste vajadusi.

Seejärele kinnitati vabadussõja osavõtnu rinda rahvusvärves lindiseks ja Helene Sagris esitas K.E. Söödi luletuse "Mis aitas". Päevakohase palvuse pidas õpetaja Oskar Kodres.

Aastapäeva kõnelejaks oli kaptenleitnant Pruun, kes vaatles sündmuste arengut Esimesest maailmasõjast lähtudes ja olukorda tänapäeva sõjapoliitilisel taustal.

Puudutades vabadussõda, ütles kaptenleitnant Pruun, et tolleage eesti poliitikut, ära kasutades Venemaal valitsevat segast olukorda, tegid katsed luua eesti väeosi kodumaal.

See ka õnnestus. Kogu Venemaa ulatuses lahkus eestlasi sealsest väeasest, misjärele siirduti kodumaale. Nendest meestest moodustati eesti sõjavägi, mis omas rindekogemusi. Kui meil poleks olnud seda Venemaalt tagasi tulnud sõjaväge, ei oleks me suutnud kodumaal teostada täielikku mobilisatsiooni ega välja õpetada ohvitseri ja sõdurid. Ilma selle sõjaväeta poleks olnud vaba Eestit.

Kaptenleitnant Joseep Pruun kõnelemas.

Kõneleja märkis, et tänapäeval on teostunud Venemaa püüdlus, millega alustas oma ajal juba tsaar Peeter Suur, et avada "akent läände" üle Baltikumi.

Praegu on N. Liidu laevastik üks maailma suuremaid ja on kanda kinnitanud Balti riiikidesse rajatud baasidesse. Tänapäeval ei tule kõne allagi, et N. Liidu juhid anksid tagasi vallutatud maa. Nii kaua kui valitseb praegune kord N. Liidus, ei ole meil lootust saada tagasi oma kodumaad.

Ainult siis kui variseb praegune võim ja Venemaal taastatakse demokraatlik kord, võiks kõne alla tulla vabanemine. Kuid ka uus vene generatsioon peab arvastama oma riigikaitsega ja oma ette niutatud positsioonidele tahetakse vaevalt ka siis loobuda.

Aga meie peame jääma oma nõudmistele juurde ja nõudma alati ja igal pool, et meie kodumaa taas vabaneks. Maailma sündmusi juhib kõrgem jõud, lõpetas kaptenleitnant Pruun.

Lõppsisal on esinejad Erald Art. Esines ka Borås lalutrupp Joh. Rõmmell juhatusel. (EPL/TERT).

Leinateated

Eestis suri 10. veebruaril Paul Mengel (Mängel), sünd. 19. aprillil 1901 Tartus.

New Jerseys USA-s suri 18. veebruaril dr. Martin Kapsta, sünd. 25. juunil 1893.

Tartus suri 23. detsembril 1973 Taaniel Raudsepp, kes maeti Maarja kalmistule.

Baltimores USA-s suri 22. veebruaril metsaadlane Jaan Sulg, sünd. 17. veebruaril 1909. Olustveres Viljandimaal.

Akronis, Ohio osariigis USA-s suri 13. veebruaril Meta W. Tiits, n-nä Liister, sünd. 14. aprillil 1894 Tallinnas.

Mountain Lakes New Jersey osariigis USA-s suri 24. veebruaril Tamara Lahesalu-Lane, n-nä Truuts, sünd. 22. märtsil 1920 Tartus.

Uinus vaikselt meie kallist ema ja vanaema

**Maria Elisabeth
Öödik**

N-na Vilkes

Sünd. 30.12.1885 Jõealtnes
Surn. 7/3.1975 Helsingborgis

Vaikselt leinas

HERMANN ja MILDÄ

KAIE ja KRISTER

KATRIN

THIA ja ANDERS

EVA

Matusefaliitus toimub laupäeval, 15. märtsil kell 13.00
Põltsjä kalmistul.

Armast

Ida Parsman'i

mälestavad kurbuses

AINO KÄSPER

LUISE LAKS

MAGDA MALM

Armast sõpra

**Astra
Nüchtern'it**

mälestavad leinas

LINDA ja ARVED

MÄGI

ANNA LENA ja JÜRI

Publikut Vabaduspäeva aktusel Malmös. (EPL-foto Toomas Asu)

EV-aktused L.-Rootsis

Algus lk. 1

Saal oli tungal rahvast, kes püstitas aastas sini-must-valget rahvuslippu, mis sissekanti skautlike noorte poolt.

Avapalvuse järele õp. Karl Laanteel kuulati Saksamaalt saabunud külalissolisti, sopran Vilma Brinkmann-Pöldoja kaudu laule eesti rahvaluule ainetel, keda saatis klaveril Silvia Lemke-Kivi. Mõlemad esinesid teistkordselt aktuse lõpposas ja said korduvate kiiduvalduste osalisteks. Annetati lilli. Pr. Brinkmann-Pöldoja omab kõlava, koolitatud hääle.

Eesti Vabariik sündis sõja-keerises meie vanemate põlvkondade julgel ülesastumisel, lausua oma aktuskõnes Tiit Kauri. See nõudis suurt julgust ja oli eelneva saja aastase rahvusliku ärkamisaja tulemus, kus eesti rahvas leidis oma identiteedi. Tänapäev näeme kuidas ärkavad teised rahvad, Nõuk. Liidu orbidis aga on nad vaikkimisele surutud toore vägivallaga.

Meie kodumaa kaasa arvatud. Nõuk. Liidul on õnnestunud suure sõjalise jõu ja petliku poliitika oma alla panutada suurt osa Euroopast ja ta taotleb oma edu konsolideerimist praegu muuhulgas Euroopa n-n. julgeoleku konverentsi läbi. Aga tal on ka raskusi mitmel rindel: võitlusel tuumarelvade tehnika alal Ühendriikidega ja maa ilmaruumi lendudel, jõukatsumisel Hiinaga, pingutusel merejõudude väljahitamisel ning tarbimise kulukas tõus sisesektoris.

Samuti on ilmnunud raskusi siseopositsiooni hoidmisel kontrolli all oma n-n. liiduvabariikides, mis kunagi ei ole täiesti-

kult valkinud. N.Liit on korduvalt ülesaidanud jõhkru vaba mõtte ja vaidluse mahasurumisel. On hakatud välja- ja N.Liidust opositsioonimeelseid kirjanikke ja kunstnikke või paigutamist vaimuhaiglatesse.

Kontaktide loomisel oma mahajäänud tehnoloogia ala parandamiseks tekivad paratamatult kokkupuuted läänemaailma tehnoloogide, teadlaste ja administraatoritega. See aga ei jäta mõju avaldamata nõukogude inimestele. Sest seni on N.Liit hoidnud rangelt oma alamaid nagu klaaskupli all, varjates kõige läänelise edu ja mõjude eest: kartes nendega kommunisteerimist ja informatsioonide vahemist. Tugev informatsioonivõlvoo aga kultuurilisel-ideoloogilisel pinnal võib eskilekutsuda lõhesid ja muudatusi N. Liidu siseelus.

Meie omas vabadusvõitluse sektoris peame kasutama informatsioonivahendust igas dimensioonis. See peab töötama meie rahvusgruppide vahel vabas maailmas ja asukoha maade rahvaste valgustamiseks. See on oluline rahvusvahelise avaliku arvamise kujundamisele. On tõsi, et seltsame suurel määral üksi oma problemaatika selgitamisel. Siin peame looma rohkem õst alust oma lähemate naabrite lätlaste ja leedulastega. Et saavutada suuremat jõudu rahvusvahelisel foorumil.

Seda raskem on informatsiooni vahendamine meie kodumaa ja vaba maailma vahel. Aga ka siin on näitajaid, mis vihvavad olukorra paranemisele. Eesti Rahvusrinte ja Eesti Demokraatliku Liikumise poolt pöranda alt kodumaa Liitunud Rahvastele ja selle peasekretärele lähetatud memorandumid, kus nõutakse inimõiguste ülddeklaratsiooni rakendamist, on näide, et informatsioon lähest võib olla kõlaltki täpne: meie räägime seega suurel määral sama kelt mõlemal pool Läänemerd.

Informatsiooni levitamise kuju on meil olemas suurelt osalt vaba eesti trükisõna, kokkutulekute, raadiosaadete, isiklike sidemete ja muu sarnase näol. Informatsiooni siuks aga on eesti rahva ajalooline ja etniline tagapõhi ning viimaste aastakümnete sündmuslik. Ei ole põrmugi aegunud Jaan Tõnissoni sõnad: "Õiguse eest võideldes kindlustame iseenda ja oma rahva ba-

baduse, lõpetas kiiduvalduste saatel Tiit Kauri oma kõne.

Järgnevalt kandis ülemaailmse Eesti Raamatuaasta proklamatsiooni ette Eeva-Merike Kangro ja Rein Asu tuletas meelde eelolevat eesti skautlike noorte maailmalaagrit Metsakodus ning ülemaailmseid Eesti Päevi 1976 Ühendriikides, Baltimores.

Korraldajate nimel ütles tänuõnu esinejale noor neiu Piret Kaaman, kaunis eesti rahvarõivais, mille järele laudi eesti hünni ja jälgiti püstiselt eesti rahvuslipu väljavõtmist. Järgnevalt peoõhtul kuulsime vahelduseks pri. Brinkmann-Pöldoja kõlavaid eesti rahvalaule.

Vabariigi aastapäeva aktus järgmisel päeval Helsingborgis toimus Maria koguduse maja saalis samasuguse kavaga. Avasõnad ütles siin Helner Erendi ja lõppõnad Ardo Tamm. Õhtul tähistasid Koppenhaageni eestlased S:t Andrease Ordeneni ruumes Babariigi aastapäeva rohkel osavõtul. Korraldajate nimel kõneles siin David Karopunn.

OSVALD VIIRSOO

Rekordne Vasaloppet

Tänavusest suusamaratonist Sälentist Morasse, n-n. Vasaloppetist, võitis oma rekordiline võistluse arv - 16.128. Neist jõudsid finiši 8.812 - ka see on rekordiline, ainult 239 katkestasid.

Võitja, idasaksa suusataja Gert Dietmar Klause tarvis vahemaa katmiseks 4 tundi 20 minutit ja 30 sekundit, ainult mõni meeter järele tuli sisse rootslane Ake Wingskog Edsbyntist, kelle aeg oli 4.20.38. Kolmas oli jälle idasakslane, neljas venelane, viies idasakslane. "Isade suusajälgi" on seega uueal ajal täis võõraid. Ja kui võrrelda kuulsat Mora Nisse, mitmekordse võitja ja seekordse korraldaja, parimat aega 5.01.55 praeguse võitja ajaga, siis on näha, kuidas ka suusasporditehnika on edasi läinud.

Eestlaste nimesid esimese tuhande hulgas seekord ei olnud. Järgmiste hulgas olid mõned nime, mida eestlastega kõia järele võttes ühenduse vilt - 1986-ndal kohal oli Ingmar Peda Sundbybergist ajaga 5.50.57, 1171-ndal kohal oli Söderälje-eestlane Hanno Poldime ajaga 5.58.23, 4355-ndal kohal oli Andres Joo Stockholmist, 6324-ndal kohal Christer Klemets Sundbybergist, 6327-ndal kohal Ern Alveus Sundbybergist ja 6559-ndal kohal Georg Elevant Solnast.

Protest. . .

Algus lk. 1

laste diskrimineerimiseks". Ta leiab, et otsuse teinud erakonnad on "aastaid nonshaleerinud ballast Rootsis: "Need on nähtavasti ebamugavad erakonnad, millel tänapäeval vaevalt kunagi on midagi ütelda rõhume kohta Baltikumis. Viimane katse takistada Eesti Päevalehte näib, et traditsioonist peetakse kiinni", lõpetab riigipiirivalliga.

Komitee . . .

Algus lk. 1

(404), Arvo Mägi (401), Sven Hanson (395), Indrek Martinson (392), Sven Alur Reinans (389), Virge Hint (382), Anu Blunt (370), Richard Norvell (363), Enn Nõu (360), Renate Kaasik (356), Lili Kaelas (347), Martin Juhkam (341), Rein Asu (339), Maria Kleitsman (337), Johan Ungerson (335), Teodor Künnapas (333), Adelaida Lemberg (332), Arvo Horm (330), Meemo Mäelo (329), Endel Krepp (328), Nils Lindeberg-Lindvet (325), Louis Mölder (320), Helga Kerstell (314), Gerhard Peet (313), Artur Reintamm (313), Valter Tauli (312), Harri Härm (300), Hele Lütts (299), Johannes Mikkelsen (291), Matti Anniko (286), Anne Aus (278), Aleksander Alep (272), Voldemar Sõjamaa (270), Udo Künnapas (268), Ao Vaks (268), Anne Lepp (258), Madli Kurdive (256), Heino Vadi (256), Tõnis Kint (255) ja Jaan Ruusa (255).

Eesti Komitee Asemikekogu tuleb kokku aastakoosolekuks laupäeval 19. aprillil. Sellest koosolekust võtavad osa uuesti valitud liikmed ja liikmesorganisatsioonide esindajad.

Haigla . . .

Algus lk. 1

kohe tule tekkimisel alarmeeritud tuletoet. Need puudused haiglate julgeoleku põhjustavad nüüd kogu Rootsis haiglate tulekindluse kontrolli ning tõenäoliselt tuleb paljudes haiglates ümber vahetada voodisistust.

Kuna tulekahju tekkis kella 4 ajal varahommikul, siis magas enamik patsiente. Osa päästis ennast ise, mõned isegi akendest ennast linade kokkusidumise alla lastes, teised toimetati haigla personali ja tuletoetjate poolt ohupirakonnast eemale ning suuri osa paigutati teistesse haiglatesse.

Muusika-suaree

Laupäeval, 22. märtsil kell 16 (mitte 23. märtsil, nagu varemalt teatatud) toimub Ooperi Rotundani saalis muusikaline suaree, kus kantakse ette helilooja Salmie Fure heliloomingut.

Peale komponisti enese on suareel veel kaastegevad tuntud muusikud Mare Leet, kes loeb laule, ja salm Raimund Raldive.

Raimund Raldive loomuliku muusikaalne tenor pole oma esinemistega üks kohapeal tuntud, ta on esinenud ka väljaspool Rootsit. Norras ja Soomes on ta esinenud raadiosaadetes ja Soomes andnud ka iseseisva kontserdi. Stockholmis on Raimund Raldive juba aastaid Kuigilugu Opaiteemist.

Heliloojad, kui ka muusikalisel suareel piletid on saadaval Eesti Kultuuri Koondeis, Eesti Majas, Wallingatan 32. Piletid on saadaval ka kohapeal tund aega enne kontserdi algust.

Kui esineb surmajuhtum

Konsulteeringe suurima usaldusega matusebürood

**Thure Söderquist
Begravnings- &
Eldbegängelsebyrå**

Mariatorget 1
116 48 Stockholm
Tel. 44 80 07, 44 80 38

Eriala:

**Eestikombellised
matusefaliitused
Õõpäevane valvekord**

Stockholmi Eesti Algkooli 30-aasta juubelitegel pühapäeval, 16. märtsil algusega kl. 14 esitab kooli lasteansambel A. Vaks juhtimisel lastetüki "Kaval-Ants ja Vanapagan", mille rõõmsat tegelaskonda näeme siin ülal. A. Vaks vasakult esimene esireas. (Foto Tipbo).

Stockholmi algkool 30 a. Raskustest hoolimata on suudetud kooli säilitada

Stockholmi Eesti Algkool võib 15. märtsil tagasi vaadata 30-aastasele tööperioodile, mis on sisaldanud rohkesti muresid, pettumusi ja raskusi, ent ka küllaldaselt rõõmu, head koostööd ja täide läinud lootusi. Vaatame tagasi ja katsume meenutada mõnda tähtsat momenti kooli elust. Teeme seda "Stockholmi Eesti Algkool – Koguteos" abil, mis anti välja kooli 25-aastaseks juubeliks ja mis praegugi on veel saadaval.

Valitsuse otsusega oli a. 1945 eesti pagulasnoorte haridus- ja kooliala korraldamine tehtud Välismaalaste Komisjoni ülesandeks, koostööd Koolide Peavalitsusega ja Eesti Komiteega.

Välismaalaste Komisjoni juurde asus ametisse veebruaris 1945 haridusala korraldajana fil. dr. Helge Hage, kelle assistendina väeti ametisse Eesti Komitee koolitoimkonna esimese Heinrich Mark.

Eesti noortele korraldati ja lubati laagrikoolides õpetus eesti keeles. Välismaalaste põhiseisukohaks aga oli, mis puutus algkoolilealistesse lastesse, et nad juba sügiseks pidid valdama nii palju rootsi keelt, et õpingud toimuksid edasi rootsi koolides.

EIOKAS ROOTSI KEELT

Stockholmi oli aga kevadel 1945 kogunenud palju lastega perekondi. Heinrich Mark ütles nimetatud teoses, et kuna lapsed ei osanud veel minimaalseltki määralt rootsi keelt, oli neil ülepeaaamatuid raskusi rootsi koolides. Ta jätkab:

— Juhtisime Eesti Komitee poolt Rootsi asutuste tähelepanu sellele tõsisele asjaolule, et sellised eesti noored ei saa mingit algkooli haridust, kuna neil rootsi keele mitteoskamine tõttu puuduvad eeldused rootsi koolides õppimiseks.

Tehti dr. Hagele ettepanek asutada eesti algkool, ent see lükati külmalt tagasi.

ALGKOO

Heinrich Mark ja dr. Hage külastasid aga tihti laagrikooli ja viimane veendus varsti, et eesti õpetajatel oli erakordselt kõrge pedagoogiline tase. Pärast üht sellist laagrikooli külastust oligi Hage

küps uueks otsuseks. Heinrich Mark kirjutab järgmiselt:

— Mul tuleb elavalt meelde see pagulaslaager Siltani ääres Viikarby, kus me käisime sealset laagrikooli külastamas. Selle kooli juhatajaks oli siis Udo Juuno ja õpetajaks Linda Kauri. Sellest laagrikoolist jäi dr. Hagele nii hea mulje, et kui me järgmisel päeval tagasi sõitsime Stockholm, siis rongis tegi ta selle ajaloalise otsuse: Ma asutame siiski Eesti Algkooli Stockholm.

Nii sündiski. Esimeseks algkooli juhatajaks määrati koolide inspektor Herman Rajamaa, kes asus teenistusse 15. märtsil ja kes juba 19. märtsil alustas koolitööd 83 lapsega.

KOOLISULETAKSE

Koolitöö laabus ühe ootuste hästi. Uusi õpilasi tuli alguses iga päev juurde ja nende arv ulatus kooliaasta lõpuks 96-le. Eesti kool pidi oma esimesel kooliaastal töötama kogu suve, sest kursus tuli sügisestremiks läbi võtta.

Sel kaunil päikesepaistelisel suvel hakkas aga kooli ähvardama uus küeupil. Nimelt saabus haridusministeeriumist otsus, et kõik eesti koolid — ka Stockholm Eesti Algkool — suletakse 15. augustil.

Otsust püüti muuta mitmes instantsis, kuid tulemusteta. Käte jõudis kooli viimne päev 15. august. Herman Rajamaa kirjutab sellest järgmiselt:

— Oma sõnavõttus tervitasin ma kõigepealt 7. klassi õpetajaid ja soovisin neile parimat edu edasiõppimisel rootsi koolides. Teistele aga ütlesin, et koolitööd on vahekaits näidat ja et õpingutega alustatakse uuesti 30. augustil.

Herman Rajamaa seletab oma

sõnavõttu sellega: "Mõtlesin, et kes tahab võita, peab ka riskima. Ja riskida mul palju ei olnud".

— Arvestasin, et kui pole võimalusi eesti kooli jätkata, tuleb lastel rootsi koolidesse siirduda. Kui aga vanematele ei anna lootusi tegevuse jätkamiseks, siis registreerub suurem osa neist rootsi koolidesse. Kui hiljem aga selgub, et eesti koolil on võimalus tegevest

EX LIBRIS

STOCKHOLMI EESTI ALGKOO 1945 - 1975

jätkata, siis on meil rootsi koolides väga raske eesti lapsi kätte saada.

STOCKHOLM AITAB

See kalkuleeritud riskivõtmeline lõppes täiesduga. Tänu Eesti sõprade Bror Jonzonile ja Oscar Larssonile Stockholm linna kollektiivis ja Jakobil õpetajate ja Kaleb Anderssoni vastutulekile suhtumisele otsustas linna koolivalitsus anda Eesti Algkoolile tasuta lokaali, õppevahendid, prii toidu ja tasuta sõidu.

Õpetajate töötasu jäi veel korraldada, aga sellega loodeti toime tulla. Niisiis kogunes 30. augustil Jakobil kooli üle 160 õpilast ja teine kooliaasta algas.

Annetusi-kingitusi on saabunud kooli 30-a juubeli puhul

Siis mainib Voldemar Aareleid veel, et ta kingib Stockholm Eesti Algkoolile juubeli puhul ühe osa oma Eesti Kirjanike Kooperatiivi raamatust.

Nend saab saata 5-kiloliste pakkidena "ja ma pakin need sobivatesse pappkastidesse. Ei tea aga, kas need juubeliks kätte jõuavad".

Ka teistelt on saabunud juubelinkide. Maestro Juhan Aavik kinkis koolile oma kogust noorsooraamatuid ja komplekti omaenda kirjastatud helitööd, kokku 20 väljaannet. Sama komplekti sai ka kooli muusikaõpetaja Lena Brodin.

Siis saabub veel saadetis eestikeelseid raamatuid Elsa Kauberilt ja endised õpilased on kinkinud Inglise-Eesti ja Rootsi-Eesti sõnastikud.

Ja annetusi on saabunud ka kooli posthiirde arvele, mis on "Eestiska Skolan", pg. 45 56 18-9.

Meie tuntud muusikapedaagoog Koppenhaagenis, Voldemar Aareleid on saanud Stockholm algkooli kogupildi ja tühtlasi ka pildi Eesti Päevalehes avaldatud muusikaklassist. Ta on tutvustanud neid ka taanlastele.

Oma kirjas peatub Voldemar Aareleid pikemalt viimastimainitud pildi juures ja ütleb, et "see on imponeeriv".

— Lapsed on viulimängu alal saanud Lena Brodini käest head ja asjalikku juhust. Nende hoiak on korrektne. Põgnat hoitakse reeglite kohaselt. Mängitakse jõhvide alumise servaga (nagu seda teevad vilunud mängijad). Põgna hoidmisel on parema käe sõrmed ületil paigutatud, mitte kobaras koos, vaid põial toetab kahte — teist ja neljandat — sõrme nagu vastav reegel nõuab. Laste õpetaja palistab olevat asjatundja, tundes viulimängu saladusi ja muidugi ka mängimise reegleid. Niisugust fotot on rõõm vaadata.

Algaastal oli probleemiks õpetajate palgaküsimus. Kuna kooli töötas nüüd erakoolina, oli loomulik, et lapsed pidid maksma õppemaksu selle suurus oli aga küllaltki tagasihoidlik 1951/52 näiteks 20 kr kuus.

Kooli toetas algusest peale Eesti Komitee, kelle toetusvõimalused aga aastast-aastase langesid. Loodi ka kooli sõprade Selts, kes oma rituse abil kooli majandust tugevdas.

Muret ei tekitanud ainuüksi palgaprobleemid. 50-ndate aastate alguses ähvardas kooli mitmel korral sulgemisoh. Vastavalt otsusele olid Koolide Peavalitsuse poolt juba langetatud, kuid kooli ometi ei alistanud vaid töötas edasi ja teeb seda praegugi valitsuse poolt tunnustatud erikoolina (särskola).

MINISTER KÜLAS

Vesteldes kooli juhatajaga, Udo Juunoga, kes õpetajana varsti 30 aastat ja juhatajana 25 aastat ametis on olnud, selgub, et tal oli kooli üks kõige rõõmsamaks sündmuseks haridusministri Ivar Perssoni külastus. Ja sellele järgnes riigitoetus määramine. Kooli juhataja juustab:

Vaatamata kõrgele ametiiskule ja suurele külalistele arvule esinesid õpilased vabalt ja julgelt ning väljendasid oma teadmisi selgelt ja kindlalt. Lahkudes ütles minister, et ta on saanud kooli tööst hea mulje ja nüüd teab ta, mille eest ta valitsuse koolikoolile kõneleb.

— Nii juhtuski, et Rootsi Riigipea, vaatamata Koolide Peavalitsuse eitaivale seisukohale, otsustas 5. mail 1964 määrata algkooli õpetajate palkadeks 60 000 krooni. Sellest ajast on see toetus aastast aastasse suurenenud.

HEAD TINGIMUSED

Edasi ütles veel Udo Juuno, et tema suureks rõõmiks töötab kool praegu paremates tingimustes kui kunagi varem. Ta toonitab, et kolimine Vanalinna on koolitööle mõjund vaid positiivselt.

Vanade ja kulinud ruumide asemel saadi Stockholm Koolivalitsuse korraldusel täiesti uueks remonditud ruumid. Ometi asub kool keset Vanalinna ja on ümbritsetud selle ajaloolisest keskkonnast.

Kooli on lastel kerge tulla nii bussidega kui ka metrooga. Udo Juuno ütles veel, et sõbralik koostöö on saavutatud kohaliku Storkyrkaskolaga, mille rektor tühtlasi on ka terve pilkonnaga (Maria) rektoriks.

KEVADPIDU

Pühapäeval, 16. märtsil, kooli kevadpeol meenutatakse ka kooli ajalugu. Kooli pidu on aga nagu tavaliselt ette nähtud selleks, et õpilased oma saavutusi kollektidele kultuurialadel võiks esitada.

Nii võime siis oodata nii sõnaliselt kui muusikaliselt ettekandeid, saame vaadata ka tantsu ja näidendi. Pidu algab kell 14 loteriga ja eeskava algab kl. 15.30.

Koht on nagu tavaliselt Skanstulli gümnaasium, Bohusgatan 24-26, T-bana peatus Skanstull. (EPL/RR).

Ilse Lehiste AABS-i uus president

Nagu selgub hiljuti saabunud Balti Teadusliku Uurimistühingu ajakirjast "aabs" nr. 3, 1974, on viimasele selle ühingu peasekkoolekul presidendiks valitud tuntud eesti keeleteadlane prof. Ilse Lehiste. Oros riiklikult ülikoolist, kes mõne aasta eest külalisloenguga esines ka Stockholmis.

Üheks asepresidendiks on samuti eestlane prof. Mardil Valgema, Lehman College, City University, New York.

Selgub ka, et see ühing — The Association for the Advancement of Baltic Studies — on asutatud juba 1. det. 1968, ning et ühingu büroo aadress kirjavahetuseks ning uute liikmete vastuvõtmiseks on Executive Office of the AABS, 366-88 3d Street, Brooklyn, N.Y. 11209.

Kalifornias, USA-s suri 23. veebruaril Arnold Rehemeis, sünd. 1. jaanuaril 1905 Võrumaal.